

**JÓ PÁSZTOR KATOLIKUS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Készítette: Bali Imréné (2013)

Tartalom

1. Jogszabályi háttér	5.
1.1 Az intézmény működésének törvényes alapja - Alapító okirat	6.
2. Bevezetés	7.
2.1 A családok és az Egyház helyzete ma	8.
2.2 A keresztény nevelés alapelvei	9.
2.3 A katolikus óvoda küldetése	10.
3. Isten gyermekei, katolikus óvodakép	11.
3.1 Gyermekkép	11.
3.2 Katolikus óvodakép	12.
3.2.1 Nevelésünk alapelvei	12.
3.3 A katolikus óvoda nevelési célja	13.
3.4 Óvodaarculat	13.
4. Katolikus óvoda nevelési feladatai	14.
4.1 A hitre nevelés	15.
4.1.1.A hitre nevelés feladatai	15.
4.2 Az egészséges életmódra nevelés	15.
4.2.1. Az óvónő feladatai	18.
4.3 Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	21.
4.3.1.Erkölcsi nevelés, közösségi nevelés	23.
4.3.2._A keresztény szocializálódást segítő nevelés célja és feladatai	23.
4.3.3.Az érzelmi nevelés során az óvodapedagógus szerepe az egyres tevékenységekben	24.
4.3.4. A szocializálódás alakulásának szinterei	24.
4.3.5. A fejlődés várható eredménye	25.
4.4 Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26.
4.4.1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai	26.
4.4.2. Az óvodapedagógus feladata	26.
4.5. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	27.
4.5.1. Az értelmi nevelés feladatai	27.
4.6 Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája	28.
5. A katolikus óvodai élet megszervezésének alapelvei	29.
5.1. Személyi feltételek	29.
5.1.1 A keresztény óvónő személyisége	29.
5.2 Tárgyi feltételek	29.

5.3. Az óvodai élet megszervezése	31.
5.4. A gyermek fejlődésének nyomon követése	34.
5.5. Az óvoda kapcsolatai	35.
5.5.1. A külső partnerkapcsolatok rendszere	36.
5.5.2. A külső kapcsolatok formája és módja	36.
6. A katolikus óvoda tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	37.
6.1. Tevékenységek és a szabad játék rendszere	37.
6.2. A hitre nevelés	38.
6.2.1. Nevelői célunk	40.
6.2.2. Oktatási célunk	40.
6.2.3. A keresztény nevelés az alábbiakban nyilvánul meg	42.
6.3. Játék	42.
6.3.1. A játék feltételrendszere	43.
6.3.2. Az óvodapedagógus játékkal kapcsolatos feladatai	44.
6.3.3. A játék személyiségfejlesztő hatása	44.
6.3.4. A játék tartalma	45.
6.3.5. A játék megszervezése	46.
6.4. Verselés, mesélés	48.
6.4.1. Az óvodapedagógus feladata	49.
6.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	50.
6.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	52.
6.6.1. A vizuális megismerés-látásnevelés	52.
6.7. Mozgás	54.
6.8. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés (környezeti tartalom)	56.
6.8.1. A külső világ tevékeny megismerésének feladatai	57.
6.8.2. A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalom)	58.
6.9. Munka jellegű tevékenységek	59.
6.9.1. Az óvodapedagógus feladatai	60.
6.9.2. A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei	60.
6.9.3. A tevékenységek megszervezése	61.
6.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	63.
7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	66.
7.1. Sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	66.

7.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek	68.
7.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	68.
7.4. Kiemelten tehetséges gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	68.
7.4.1. Tehetséges gyermekek felfedezésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz	69.
7.4.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	69.
7.4.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	70.
7.5. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	70.
7.5.1. A gyermekvédelmi felelős feladatai	71.
8. A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére	73.
8.1. Az iskolaérettség általános feltételei	74.
8.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	75.
9. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések	80.
9.1. A pedagógiai program módosítása	80.
9.2. A pedagógiai program nyilvánossága	81.
9.3. A pedagógiai program jóváhagyása, érvényessége	81.
9.4. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata	81.
10. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok	82.

***„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm, füves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az Ő nevéért.” /
23.Zsoltár /***

1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Törvények

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és érvényben lévő módosításai
- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- Közalkalmazotti törvény (1992. évi XXXIII. törvény)
- Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény [MK 2012/172. (XII. 18.)]
- Magyarország 2013. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCVI. törvény [MK 2012/170. (XII. 15.)]
- A gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai 1997. évi XXXI. törvény
- A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról 1990. évi IV. törvény
- Egyházi Törvénykönyv - II. Vatikáni Zsinat dokumentumai.

Rendeletek

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete

1.1. Az intézmény működésének törvényi alapja: az Alapító Okirat

Intézmény neve: Jó Pásztor Katolikus Óvoda

OM azonosító: 032031

Székhelye: 3100 Salgótarján, Damjanich út 5.

Tel: 32/ 513-135; 30 374 8487

Email: ovodavezeto.starjan@ekif-vac.hu

Alapító neve: Váci Egyházmegye Ordináriusa

Székhelye: 2600 Vác Migazzi Kristóf tér 1.

Alapítás éve: 1993

Jogszabályban meghatározott közfeladata: óvodai nevelés

Oktatás munkarendje: nappali oktatás

Normatíva jogcím szerinti tevékenységek: - óvodai nevelés

- szakmai, informatikai fejlesztés óvodába járó
gyermekek után
- intézményben szervezett kedvezményes
étkeztetés
- pedagógiai szakvizsga
- gyógypedagógiai ellátás sajátos nevelési
igényű tanulók után

Működési köre: Salgótarján és vonzáskörzete

Óvodába felvehető max. létszám: 70 fő

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerve: Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerv székhelye: 2600 Vác Migazzi Kristóf tér 1

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerv vezetője: Egyházmegyei Katolikus Iskolák
Főhatóság főigazgatója

Az intézmény lelki vezetését ellátja: Varga András püspöki biztos

Az intézmény vezetője, a program benyújtója: Bali Imréné

2. BEVEZETÉS

Minden gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, a nevelésben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Az óvodai nevelés az Óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A keresztény kinyilatkoztatás szerint emberi méltóságunk alapja a teremtettség, hogy Isten képmásai vagyunk: így a keresztény önmegvalósítás azt jelenti, hogy Krisztusban élünk másokért. Ehhez a keresztény nevelés adja a legfontosabb segítséget, mert megismerteti az embert önmaga legbenső lényével és felvértezi azokkal az eszközökkel, amelyekkel céljához eljuthat.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Óvodánkban 3 – 7 éves gyermekek keresztény nevelésére és tanítására nyílik lehetőség. Egy pedagógusunknak van hitoktatói végzettsége, és a többi kolléganő is igyekszik teológiai felkészültségét gyarapítani.

Óvodánkba a hívő családok gyermekeit várjuk, de szívesen fogadjuk azokat a gyermekeket is, akik szülei igénylik a keresztény nevelést, és vállalják, hogy otthon a családban is támogatják az óvodánkban folyó nevelőmunkát.

Azok a gyermekek, akik hívő családból érkeznek, már részesültek valamilyen vallásos nevelésben: a család együtt jár templomba, szoktak a szülőkkel együtt imádkozni, nézegetik együtt a Bibliát, hallottak Istenről, Jézusról ....stb. Ugyanakkor vannak olyan gyermekek is, akik itt az óvodában hallanak ezekről először, itt szerzik első vallásos ismereteiket vagy velünk mennek először templomba. Számukra igyekszünk még élvezetesebbé, élményekkel gazdagabbá tenni az óvodánkban töltött napokat.

Életkori sajátosságaiból fakadóan a gyermekeink számára nagyon fontos, hogy a kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvó nénik és dajkák) élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Sokan gondolják rólunk, hogy a keresztény óvoda azt jelenti, hogy itt mindig imádkozunk. Ez nem igaz. A reggeli közös játék után a tízórai előtt jut idő az elcsendesedésre.

Ilyenkor egy rövid fohással megköszönjük, hogy együtt lehetünk és egy kis éneket is elénekelünk, majd az aktuális eseményről, történetről beszélgetünk. Az étkezések előtt és után is mondunk áldást.

A 3 – 7 éves gyermekek vallásos nevelésével együtt tanításuk is megkezdődhet, de életkori sajátosságaik miatt csak alkalmanként. Észre kell venni és ki kell használnunk a nap folyamán adódó jó pedagógiai pillanatokat. Igyekszünk a ránk bízott gyermekek minden napjait úgy alakítani, hogy a lehető legjobban érezzék magukat óvodánkban és méltán mondassák, hogy ez az óvoda a második otthonuk.

2.1 A családok és az Egyház helyzete ma

Az Egyház az ateista hatalom évtizedei alatt ellehetetlenedett és jórészt kiszolgáltatva áll szemben korunk kihívásaival. Még ma is hiányosak az Egyház intézményei, szervezetei.

A jelenkor társadalmi felfogásában a kereszténységgel ellentétes szemlélet vált uralkodóvá: szélsőséges liberalizmus, a vadkapitalizmus, a politikai manipulációk világában az emberek többsége, de még a vallását gyakorló emberek sem tudnak tájékozódni. A társadalom belső szerkezetének eddiginél gyorsabb iramú átalakulása, a rohamos urbanizáció, a lakásviszonyok és az életforma gyökeres megváltozása, a nők tömeges munkába állása és a modern élet sok más velejárója vagyis az elvallástalanodás, a társadalom hamis értékrendje a világ legtöbb országában válságba sodorta az embert, az intézményeket. A válságba jutott ember családjá egyre kevésbé tudja ellátni alapvető családi feladatait, azt, hogy nyugodt életteret, belső biztonságot, érzelmi feltöltődést nyújtson a tagjainak, és hogy létrehozza és felnevelje a következő nemzedéket. Csökken a házasságkötések száma, helyette sokan laza élettársi kapcsolatot választják.

A nők jó része nem tekinti értékesnek a házastársi és az anyai szerepet. Még a megkötött házasságoknak is csaknem a fele felbomlik, családok szétesnek vagy létre sem jönnek. A megszületett gyermekek jelentős része valódi szerető családi fészek és megfelelő szülői nevelés nélkül nő fel. Nem lát igazi példát maga előtt a tisztességes, erkölcsös emberi, közösségi életre. Az emberek többsége másoktól, a közintézményektől várja életkörülményeinek javulását, a boldogulását, s hagyja magát vakon vezetni a manipulált média által.

A családi élet pusztulása az egész nemzet egészségének kárt okoz, az ország népessége egyre fogy. Csökken a megkereszteltek, az egyházián vallásos emberek száma.

A hívő vallásos emberek a társadalmi befolyást tekintve 1998-ig – politikai nyomásra – peremhelyzetbe szorultak.

2.2 A keresztény nevelés alapelvei

A pedagógiai hitvallást Babits írja le:

„ A gyermek lelke alapjában nemes, nemesebb, mint az átlag felnőtté, lelkében a legkisebb erkölcsi kételyű pusztítóbb, mint gondolnánk. Szülők, tanárok ereszkedjetek le a gyermeki lélek mélységeibe, mentsétek meg a gyöngyöket, és öljétek meg a szörnyeket, melyek ott lenn laknak. A gyermek a nemzet reménye, a jövő reménye.”

Azok a kincsek, amelyekről Babits ír: az örök értékek. Az értékrendet a világnézet határozza meg. Egy értékrend alapos megismerése és elfogadása nélkül a felnövekvő generáció átmeneti, felszínes divatok vonzásának engedve elveszti mélyebb gyökereit.

A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből. Ezért nem elég korán kezdeni ennek az értékrendnek a kialakítását.

A keresztény nevelés magába foglalja minden emberi cselekedet, érzelem, családi- és társadalmi élet tevékenységének összességét, azért, hogy azokat rendezze, értékesítse és felemelje Jézus példája és tanítása szerint.

A katolikus óvodai nevelésben megjelenítendő értékek:

- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása,
- a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom légköre,
- a keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása,
- a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek biztosítása, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra,
- a játékokon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítése

Kiemelt főbb nevelési szempontok:

1. Isten szeretetére nevelés

- ismerkedés a teremtő, gondviselő, szerető Istennel és Jézussal, Isten fiával

2. Hazaszeretetre nevelésben

- kötődés a hazához, értékmegtartó, hagyományőrző népi kultúránk segítségével

3. A szép magyar beszéd elsajátítása

- választékos, szép, tiszta kifejezések, sok vers, mese hallgatásával és saját élményeik elmondásával

4. Játékos zenei nevelésben

népi játékok, vallásos énekek gyakorlása egyéniségük és lelki kultúráltságuk kibontakoztatására

2.3. A katolikus óvoda küldetése

Már 2000 éve az Egyház legfőbb küldetése, hogy hirdesse az igét, hitoktasson, szolgáltsa ki a szentségeket, segítse az elesetteket, betegeket, szegényeket. Feladata a hitre nevelés, a keresztény tanítás továbbadása.

A gyermeknevelés igazi értelme az, hogy neveljük a gyermeket, gyarapítsuk őket testileg, lelkileg. Addig növeljük a ránk bízott gyermekeket, amíg bele nem nőnek - mint egy ágait ég felé tartó fa - Isten szeretetébe.

A katolikus nevelési feladat több az emberségre, közösségi életre való nevelésnél. Nevelésünk célja a harmonikus személyiség kialakításán túl egy olyan irányt mutatni a gyermek számára, amihez élete minden szakaszában visszatérhet és meríthet belőle. A katolikus óvoda missziós feladatot tölt be a nevelés és a tanulás megalapozása során.

Óvodáink alapvető küldetése a krisztusi tanítás fényében az egészséges személyiség és a hit alapjainak megteremtése. A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézményünk nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartjuk saját vallási szokásaikat.

A katolikus óvoda céljait akkor éri el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik.

Ma is a szülők elsődleges joga és lelkiismeretbeli kötelessége gyermekeik keresztény nevelése, hiszen a keresztény nevelés először a családon belül kezdődik. A családi nevelés elsődleges közege semmiképp sem pótolható. Az emberek nagyobb része még családban él és meghatározó számukra ennek a közösségnek a légköre, a szellemisége. A családok többsége csak akkor tud ennek eleget tenni a keresztény nevelésnek, ha segítséget kap munkájához a helyi lelkipásztortól, az Egyház közösségétől, és az egész társadalomtól, az államtól. A szülők igényei alapján alakult meg a mi óvodánk is.

Az óvodánkban a 3-7 éves gyermekek keresztény nevelésére és tanítására nyílik lehetőség. Nekünk, itt dolgozó pedagógusoknak komoly pedagógiai-, pszichológiai-, teológiai felkészültség és élő hit szükséges, hogy munkájukat magas színvonalon tudják végezni.

Lehetőségünk van, hogy évente lelki gyakorlatokon vegyünk részt, ahol lelkiekben feltöltődünk. A tanév során igyekszünk számos szakmai, lelki továbbképzésen részt venni, ahonnan ismeretekkel gazdagodva térhetünk haza, amelyeket egymással megosztva a mindennapos munkánkban hasznosíthatunk.

Az óvodánkban mód van a szülővel való rendszeres kapcsolattartásra, hiszen az óvoda csak a családdal együtt tudja a nevelő szerepét betölteni. Igyekszünk a szülővel jó partnerkapcsolatot kialakítani. Ennek alapja: a kölcsönös bizalom és a segítségnyújtás. A mindennapi találkozások során tájékoztatjuk a szülőket az óvodában történekről. Külön fogadóórát nem tartunk, de a szülő igénye szerint a megbeszélte időpontban rendelkezésére állunk. Közös programokat tervezünk az óvodai életen kívül is.

3. ISTEN GYERMEKEI, KATOLIKUS ÓVODAKÉP

3.1 Gyermekkép

Mi, keresztény pedagógusok hisszük, hogy a gyermek eredendően vallásos lény, a természetfölötti (transzcendentális) dolgokra nagyon érzékeny, amit „szakmai” nyelven mágikus gondolkodásnak nevezünk. A gyermek már születése pillanatától magában hordozza Isten teremtő, gondviselő képét, amely a veleszületett adottságokkal, és a környezeti hatásokkal együttesen formálják, alakítják őt. Döntő szerepe, és óriási felelőssége van ezért a szülőnek és nevelőnek, mert tőlük is függ a gyermekben lévő képességek, „talentumok” kibontakozása.

Hogyan is történik a 3-6 éves kisgyermek keresztény nevelése? Milyen anyagok állnak rendelkezésünkre? Egyházi dogmákat tanítani nem érdemes, mert a kisgyermek számára érthetetlen, idegen. Mégis a keresztény emberi értékek személyiségformáló ereje már kicsiny gyermekkorban meg kell, hogy nyilvánuljon. Hogyan lehetséges ezeket az értékeket a legtermészetesebb módon átadni úgy, hogy a gyermeknek ne legyen erőltetve, élményszerű legyen. Hiszen mindent a megtapasztalás, a „megélés” útján ismer meg.

Egy olyan miliót kell megteremtünk a gyermeknek, ahol a gyermeké a legteljesebben tudjon kibontakozni. Ahol szeretve van, ahol a személyes példák által, a közvetlen megtapasztalás által ismeri meg a keresztény emberi értékeket. Valahogy úgy kellene rácsodálkoztatnia gyermeket a világra, ahogy a régi falusi ember tette. Régi falusi népünk vallásos hitében a kisgyermek Isten tenyerén él, vele s általa, az áldás által a Teremtő jóságát tapasztalhatjuk: a kisgyermek az öröm, a biztonság és a szépség. A régiek nemcsak ekképpen vélekedtek a gyermekről, hanem e vélekedéssel egyezően alakították a gyermek mindennapjait.

A régi ember imára nevelte gyermekét, hála, köszönetre, alázatra az életet adó Isten, a Teremtő iránt, s hagyta, hogy belekontárkodják a felnőtt dolgába.

Programunk a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető személyekhez és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

A mai rohanó társadalmunkban kevés hely maradt a gyermeknek. Időt, teret kell biztosítanunk a gyermeknek!

3.2 Katolikus óvodakép

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legalsó láncszeme. Itt szeresheti meg a gyermek egy életre a legalapvetőbb emberi ismereteket, magatartásformákat: a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést és a rácsodálkozást Istentől kapott világunk nagyszerűségeire. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Feladatunk a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség kibontakozása, a hátrányok csökkentése az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Alapelvek tekintjük, hogy a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés. Szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését és a családi nevelés kiegészítését vállalja fel a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodánk programja érinti a teljes intézményt, kiemeli a katolikus keresztény nevelés szerepét. Az óvoda, mint intézmény egy komplex rendszer, amelynek minden összetevője kölcsönhatásban működik. A koncepciók a teljes rendszert érintik.

Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

3.2.1. Nevelésünk alapelvei:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez a keresztény értékrendhez kell igazodniuk

- A nevelésünk biztosítja az óvodás gyermek számára a szabad játékot, és e tevékenységen keresztül lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni kibontakozását.
- Az óvoda elsősorban a családok felé nyitott. A gyermekek egészséges személyiségfejlődésében meghatározó jelentőségű a család. Az óvodapedagógus feltételezi, hogy minden család közvetít valamilyen értéket a gyermekek felé, még akkor is ha nem minden funkcióját teljesíti maradéktalanul. Programunk katolikus keresztény értékei meghatározóak a családok óvoda választásában.
- Küldetésünk, hogy segítsük a családokat értékeinkkel! A nagyon szerény körülmények között élő családokban gyakori az önzetlenség, az együttérzés, a segítőkészség szép példája, míg ugyanez nem minden esetben mondható el az anyagi biztonságban élőkről.

3.3. A katolikus óvoda nevelési célja

A 3 – 7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatása, életkori sajátosságainak tiszteletben tartása mellett keresztény világszemlélet szerint.

- Krisztusi tanítás, evangelizálás; Isten – kép kibontakoztatása a gyermek lelkében
- A feltétel nélküli szeretet: nevelésünk útja a szeretet útja!
- Az élet ajándék: megtanulni, megtanítani IGENt mondani az életre, az élethez, a teremtett és épített világhoz való viszony, annak megóvása.

3.4. Óvodaprogram

Óvodánkban a 3 – 7 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően kiemelkedő hangsúlyt fektetünk a magyar néphagyományok ismertetésére, megvalósítására és ápolására. Meggyőződésünk, hogy az ünnepelni tudás képességének kialakítását a néphagyomány ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti.

Gyermekeink évről – évre részt vesznek a jeles napokat megelőző közös készülődésben. Az ünnepre hangoló, örömteli közös tevékenykedés a gyermek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Elképzeléseink között szerepet kapnak a minden napokhoz kapcsolódó ünnepek, a gyermeki élet ünnepei – a gyermekek születésnapjának köszöntése. Ilyenkor a gyermek központba kerül, társai csak rá figyelnek, vele törődnek, őt ünneplik. A szülőkkal elfogadtatott köszöntési mód, a vidám ünneplés az érzelmi szükségletek kielégítését szolgálja.

A gyermekek számára fontos ünnep az Édesanyák napja. Az anya köszöntésére a gyermek érzelmmel teli örömmel készül. Mi óvónők elsősorban az ajándék készítésében nyújtunk segítséget, ezáltal az érzelmi kötődést hangsúlyozzuk.

Óvodánkban a felnőttek világához kapcsolódó tradíciók egyike: Márc.15. Nemzeti ünnepünk. A nagycsoportos korú gyermekek játékosan készülnek (váras játékok, közös katonás énekek, zászlók díszítése ...stb.) az ünnepre való megemlékezésre és az óvodánk közös kirándulás tesz Somoskőbe a Petőfi kunyhóhoz.

Minden évben visszatérő tevékenységek: a szüretelés, a farsang mind az időjárás változásaiból fakadnak és tradíciókká válnak óvodánk csoportjaiban.

Hagyománnyá vált a családokkal együtt az adventi koszorú készítése, ez mindhárom korcsoportban megrendezésre kerül és a keresztény hitünkhöz kapcsolódik. Ezen a közös programon egyaránt részt vehetnek szülők, gyerekek, óvónők. Ez a tevékenység erősíti a gyerekekben és felnőttben egyaránt a közös várakozást, és meghittséget sugall.

A karácsony, Jézus születése a kereszténység egyik legnagyobb ünnepe. Közösen ünnepeljük a templomban karácsonyi műsor keretében.

Az ünnepi készülődések élményeit, mi óvónők bensőséges, hittel teli ünnepelni tudásunk maradandóvá teszi. A jövőben történő közös ünnepi előkészületek és ünneplések alkalmat teremtenek a néphagyományokhoz kapcsolódó szokások megismeréséhez.

Jó Pásztor Katolikus Óvodánk talán első legszebb pillanata az volt, mikor nevéen szólítottuk, nevet adtunk neki (az addigi Keresztény Óvoda helyett). A névválasztásban benne foglaltatik az a cél, hogy kinek a közbenjárását kérjük Isten művének megvalósulásához. Tudatos választás volt, hogy Jézus, a Jó Pásztor pártfogását kérve, az ő nevével ékesítettük kis óvodánkat. Ha belép óvodánkba bárki, az első, amit meglát a lépcsőházban elhelyezett Jó Pásztor kép, alatta az idézet: Légy áldott ki ide betérsz!

Jézus a Jó Pásztor, mi vagyunk a bárányai és hozzá tartozunk. Jézus mondta: **Legeltesd az én bárányaimat!** Az óvodában dolgozó felnőttek számára ez azt jelenti, hogy gyakoroljuk a pásztori tiszteletet: vezetjük, terelgetjük, irányítjuk a ránk bízott gyermekeket. Mindent megteszünk, amit a pásztornak meg kell tennie a nyája érdekében: szeretjük, védjük, vigyázunk gyermekeinkre, hogy növekedhessenek ismeretekben, szeretetben, cselekedetekben Isten és az emberek előtt.

4. A KATOLIKUS ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.1. A hitre nevelés

A katolikus óvodában a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezetismeret megalapozása. Olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtünk, ahol rajtunk keresztül Isten szeretetét érzik meg a gyermekek, hogy kialakulhasson bennük az alapvető hitkézség.

Az óvodában vallásos élményekkel a vallásos érzelmeiket próbáljuk ébresztgetni vagy erősíteni. A közös áhítatélmények révén buzdítjuk a gyermekeket, hogy bátran szólítsák meg Jézust és a Mennyei Atyát, örömmel imádkozzanak. Jézus iránti szeretetüket jóra törekvésben, áldozatvállalásban mutassák ki. Szívesen látogassanak el a templomba, szentmisére. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. A közös élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek az összetartozásukban.

4.1.1.A hitre nevelés feladatai:

- a katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása,
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben,
- a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése,
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete,
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség....stb)

4.2. Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé. A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, a munkajellegű feladatokhoz, a tanuláshoz. A helyes életritmus kialakításával a gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődésének a biztosítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Nevelő hatását a gondozási műveletek önálló gyakorlása és a testi képességek kialakulásának differenciált fejlesztése teszi lehetővé.

Óvodánkban a csoportokban lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy egyéni szükségleteiknek megfelelően a gondozási műveleteket saját ütemük szerint hajtsák végre. Mindez meggyorsítja az önállóvá válásukat.

A gondozás különböző területein megvalósuló egészséges életre való nevelés a gyermekek test – lelki, szociális egészségét szolgálja.

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel kialakítása, fejlesztése a saját helyi programunkban is fontos szerepet tölt be. Az egészséges életmód kialakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. Óvodánkban a felszerelések megóvása érdekében, a környezet ápolásában, védelmében a gyermekekkel együtt tevékenyen részt veszünk.

Megünnepeljük a „ Zöld jeles napokat”, a szemetet összegyűjtjük, védjük környezetünket.

Az egészségnevelés feladatai:

- a gyermekek testi, lelki egészségvédelme,
- a mozgás és a pihenés összhangjának megteremtése,
- az egészséges életritmus kialakítása, az egészséges életmód megalapozása
- személyi higiénia feltételrendszerének megteremtése,
- az egészséges életmód szabályainak automatizálásával az egészségügyi szokások kialakítása.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások (környezettudatos magatartás) alakítása.

A gondozási tevékenysége nevelő hatását két tényező befolyásolja:

- az óvoda helyi sajátosságai (épület adottságai, berendezési tárgyai, felszerelései, eszközei, csoportok létszáma, a gyermekek kor és nemek szerinti csoportosítása)
- a családok mennyire képesek kapcsolódni az óvoda napirendjéhez.

Pihenés, alvás

A gyermeke egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. Fontos a szoba levegőjének cseréje, a külső zavaró ingerek megszüntetése illetve a nyugodt pihenés, az alvás légkörének megteremtése.

Az óvónő részéről fontos a gyermekek tevékenységéhez igazodó hangnem (pl. dúdolással, halk énekléssel, besötétítéssel teremt meg a pihenéshez, alváshoz szükséges feltételeket. A csendes hangvétel, a nyugalmat árasztó környezet, a szeretetteljes bánásmód a kedvenc alvójáték, az otthonhoz kapcsolódó tárgy erősítik a gyermekek biztonságérzetét. Az egészséges gyermek a biztonságos, derűs környezetben jól működő életfunkciókkal rendelkezik, vidám, érdeklődő, aktív. Az alvás, pihenés időtartama a gyermekek igényeitől függ.

Öltözködés

A test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza meg. A gyerekek ruházatát a praktikum határozza meg.

Óvodánkban elkülönül a benti, a kinti játszóruha, a "hazamenős ruha". A nagyobbak ügyesen segítenek kisebb társaiknak, ez is a segítőkészség, az empátia megerősítését szolgálja.

Táplálkozás

A gyerekek egészséges fejlődésének fontos feltétele. A naponta visszatérő zöldség - gyümölcsfogyasztás formálja a gyerekek szemléletét, a szülők figyelve is ráirányul a nyers zöldség és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósulnak meg.

Fontos az esztétikus terítés, és a kultúrált étkezési szokások betartása. A megjelölt időkereten belül a gyerekek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maga választja meg, az ebédet is egyéni tempóban fejezi be.

- A reggeli és az uzsonna önkiszolgálásra épül, és ez ÖNÁLLÓSÁG kialakulására gyakorol kedvező hatást.
- Egészséges táplálkozás biztosítása érdekében a szülők kezdeményezésére bevezettük minden héten a „ gyümölcs, zöldség napot” Ekkor az adott napon valamilyen gyümölcsöt ill. zöldséget ehetnek a gyerekek, amelyeket ők hoznak az óvodába. Ezáltal ismeretekhez is jutnak a gyümölcsökről, zöldségekről. Készítünk gyümölcssalátákat is, amelyek elkészítésében a gyerekeket is bevonjuk.

Mozgás

Belső igény, élmény a gyerekek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. Mozgásigényük egyénileg eltérő, kielégítésüket a mindennapos testnevelés, a testnevelés foglalkozások, az irigylésre méltó udvarunk szolgálja. Fontos, hogy a gyerekek minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban, hiszen fokozódik ellenálló képességük, szervezetük alkalmazkodóbbá, edzettebbé válik.

Kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk a kisgyermek mozgásigényének kielégítését, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztését. Sajnos napjainkban a rohanó életmód nem teremti meg a gyermekek mozgásigényének kielégítését. A szülők figyelmen kívül hagyják gyermekük mozgásvágyát

(A gyerekek többsége autóval érkezik óvodába, már egy rövid séta után is elfáradnak. Nincs ellenálló képességük) Óvodánkban törekszünk arra, hogy gyermekeink mozgásigénye teljes mértékben kielégüljön. Mozgásos játékok széles körét alkalmazzuk az osztott csoportokban, valamint, ahogy az idő is engedi sok sétát, kirándulásokat szervezünk a szabadba.(Közeli kis erdő, Salgói vár, Somoskői vár)

Testápolás, tisztálkodás

A gyerekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. E kategóriába tartozik a mosakodás, a kéztörlés, a fogmosás, a fésülködés, a zsebkendő, a WC használata.

Mindezek helyes elsajátítása a fertőzések, a betegségek megelőzésére szolgálnak. Óvodánkba többször ellátogattak már a szakemberek, kik nemcsak megvizsgálják, hanem hasznos tanácsokkal is ellátják a gyerekeket.

4.2.1. Az óvónő feladatai:

- Óvodába lépésnél az új környezet különböző tüneteket válthat ki. Kísérje figyelemmel, és gondozza a gyermekeket türelemmel, szeretettel.
- Biztosít az óvoda helyiségeiben a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet.
- Kérje az orvos, védőnő tanácsát, segítségét. Tartson kapcsolatot velük, és folyamatosan konzultáljon probléma esetén.
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni sajátosságait a gondozás során.
- Gondozással, védje a gyermekek egészségét, előzze meg a betegségek kialakulását, gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, az esetleg megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.
- Az óvoda udvarán teremtsen meg a lehetőséget változatos játéktevékenységek végzésére. Gondoskodjon megfelelő felszerelési tárgyakról. Legyen az udvaron burkolt rész, valamint füvesített virágos és veteményes kert, pancsolási lehetőség.
- *Az óvoda helyiségeiben:*
- Teremtse meg a szükséges feltételeket az öltöző kialakításánál, berendezése, világítása feleljen meg a kényelmes öltözködésnek.
- Alakítsa ki a csoportszobákat úgy, hogy legyen elegendő hely és felszerelés a gyermeki tevékenységek számára.
- Gondoskodjon róla, hogy az erős napsugárzás ellen legyen sötétítő, vagy relaxa az ablakon, a természetes megvilágítás domináljon.
- Fordítson gondot a többszöri 5-10 perces szellőztetésre, különösen étkezés után, alvás alatt és mozgásos tevékenység közben.
- Ügyeljen arra, hogy 20-22 C. fokos hőmérséklet legyen a csoportszobában.
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a mosdóban mindennek legyen meg a helye (fésű, fogmosó, törülköző), tisztántartásukról rendszeresen gondoskodjon.

- Tartsa távol, illetve távolítsa el a balesetet okozható tárgyakat.

Egészséges életmódra nevelés terén:

- Ismerje meg a család és a gyermek szokásait.
- Segítse elő az egészséges életmód kialakulását.
- Alakítsa ki a testápolás, táplálkozás, életritmus, mozgás, pihenés, és az ehhez kapcsolódó tevékenységek helyes szokásait a gyermek egyéni adottságainak figyelembe vételével, egyéni példamutatással.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- Rögzítse napirendben az egészséges életmód ritmusát, időbeosztást, a tevékenységek váltakozását.

Testápolás terén:

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- Amennyiben hiányosságokat tapasztal, hívja fel a szülők figyelmét a hetenkénti hajmosás fontosságára, a körmök tisztántartására, amely betegségek forrása is lehet.
- Segítse elő a papír zsebkendő használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényelje a tisztaságot és rendet, vetesse észre a rendetlenséget, és megszüntetésébe vonja be a gyermeket is. Érje el, hogy ez a gyermek belső igényévé váljon.

Táplálkozás terén:

- Étkezés terén szervezzen az étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használjon.
- Ügyeljen arra, hogy az asztal esztétikusan legyen megterítve.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan tapintatosan végezze azt.
- Érje el, hogy a gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányérjából fogyassza az ételt, ösztönözze annak elfogyasztására.
- Vegye figyelembe, milyen összetételű étrendre van szüksége a fejlődő szervezetnek, nyújtson segítséget annak összeállításában.
- Teremtsen lehetőséget az egész nap folyamán folyadék fogyasztására.
- Alakítsa ki a napirendben, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.
- Segítse elő az új ízek megismerését, megkedveltetését.

Öltözködés terén:

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.

- Az óvónő irányítsa a gyermekek figyelmét a helyes öltözködés fontosságára, egészségvédelmük érdekében.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Kérje a szülőket, hogy legyen tartalék fehérnemű, nadrág stb.
- Javasolja a szülőknek a gyermekek többféle öltöztetését.
- Biztosítsa, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetkőzhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.
- Kérje a szülőktől, hogy biztosítsanak udvari játszóruhát

Mozgás terén:

- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megővésére.
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségüket.
- Juttassa a gyermeket öröm és sikerélményhez a mozgás segítségével.
- Az óvónő növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását is permetező zuhanyozással, lábfürdővel.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Kisebb rendellenességek megelőzése, korrekció érdekében segítse elő a gyermek fejlődését megfelelő szakemberek bevonásával a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásánál.
- Ismerje fel a veleszületett rendellenességet, neurotikus tüneteket, nevelési hibákat, amely lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.

- Ügyeljen arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást a gerincoszlop és mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében, nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés terén:

- Pihenés, alvás idején az óvónő biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, az alvásigényhez szükséges időt, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel.
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.
- Ne erőszakolja a mozdulatlanságot, az alvást, éljen a differenciálás lehetőségével.
- Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.

A fejlődés várható eredménye:

- Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, öltözködnek, étkeznek.
- Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak helyesen orrot fújni, fogat mosni, minden evőeszközt helyesen használnak, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét.
- Esztétikusan terítenek, hajtogatják, s helyezik el ruháikat, takarójukat.
- Saját külsejüket és környezetüket igyekeznek rendben tartani.

4.3 Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Nevelésünk alapvető feladata: a gyermek szocializációjának kialakítása (iskolaérettség). Tudjon alkalmazkodni különböző helyzetekben, lássa a problémák logikus megoldását. Mindehhez szükséges a szeretetteljes közösség. A mai rohanó világunkban sok a szeretetre éhes gyermek, akik számára nagyon fontos a testközelség és a megértés.

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy a magatartásuk érzelmileg vezérelt. Ezért alapvető fontosságúnak tartjuk, hogy az óvodában érzelmi biztonságban legyen, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Meghatározó a gyermek első találkozása az óvodával ill. az, hogy már az első találkozáskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.

Az óvónő – gyerek és a gyerek – gyerek kapcsolatot is pozitív érzelmi töltés jellemezze! A gyermek érzelmei ebben a korban gyors lefolyásúak, változékonyak. Sem leplezni, sem fékezni nem tudja érzelmeit. Kb. 5 éves korban válnak differenciáltabbakká, tartósabbakká. A 6 éves korú gyermek általában megtanulja fegyelmezni magát.

Az óvodás korú gyereknél egész viselkedését az érzelmek irányítják. Személyiségfejlődésére leginkább úgy tudunk hatni, ha érzelmeit aktivizáljuk. Meleg, szeretetteljes légkörben lehet nevelőmunkánk hatékony, ezért az egész óvodai nap folyamán törekszünk arra, hogy a gyerekeket pozitív érzelmi hatások érhék a gyerek – gyerek és a gyerek – felnőtt kapcsolatban egyaránt. Teret kell nekik engednünk az önértékesítő törekvéseinek. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermek kiépítse társas szükségleteit.

Az óvodai élet tartalmassága lévén segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség...) akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat...) fejlődését.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása, ezért erre odafigyelünk.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus viselkedése, metakommunikációs jelzése, amelyek a valós érzelmekről árulkodnak a verbális kommunikációval szemben.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző sajátosság **a magatartás érzelmi vezéreltsége**. Fontos, hogy a gyerekeket az óvodában otthonosság, szeretet, derű, valamint nyugodt, bizalomteljes légkör ölelje körül, mely erősíti biztonságérzetük, önbizalmuk, pozitív énképük alakulását. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, s ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Ugyanakkor elismerjük a családi nevelés elsődleges, meghatározó szerepét. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka, szüleinek kincse, akinek személyisége a keresztyén óvoda evangelizáló munkája során mindjobban kiteljesedik.

A katolikus óvoda egész napja, a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösség- formálás sajátos világszemlélettel történik.

A kisgyermek szervezett nevelési keretek között elsődlegesen az óvodában sajátíthatja el a Jézusi szeretet legfontosabb megnyilvánulásait: az alapvető jó szándékot, a tiszteletet, a figyelmességet, az egymás iránti türelmet és szolidaritást, a szabályokhoz való alkalmazkodást és a megbocsátást.

Az óvónő sokat segíthet a beilleszkedésben, az otthoni szerető légkör pótlásában, **ha érezteti a gyermekkel a feltételek nélküli elfogadást, gondoskodást és védelmet**. Az óvodapedagógus viselkedése modell értékű. A szocializálódás alapja a gyermek biológiai fejlődését segítő, gondoskodó környezet kommunikációs és metakommunikációs kapcsolatrendszere, ezért az óvodában dolgozók magatartásának tükröznie kell a gyermek és a szülő iránti tiszteletet.

A gyermek megismerheti a pedagógusok segítségével a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést, a rácsodálkozást Istentől kapott világunkra, s megtanulhatja ennek a világnak a védelmét és az értékek megőrzésének módját.

A keresztény óvodának egyik lényeges feladata, hogy újra felfedeztesse a szülőkkel, gyermekekkel a magyar nép népi és keresztény ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát, esztétikáját.

A sajátos törődést, speciális ismereteket igénylő - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű - gyermekek nevelése érdekében szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, stb.) közreműködését kérjük.

Hangsúlyos szerep jut az óvónőnek a „*másság*” elfogadásában és elfogadtatásában is. A Teremtő Isten szándékai másképp nyilvánulnak meg a test és lélek formálásakor, különféle adottságokkal érkezünk erre a világra. A pedagógus érték közvetítő funkciójából eredően direkt és indirekt példaként szolgál az óvodások számára.

Mindenkori alapelveként a gyermekek feltétel nélküli elfogadása és tisztelete kell, hogy áthassa lelkületét ahhoz, hogy kölcsönös bizalom épülhessen ki a gyermekek és személye között, hogy ezen az úton továbbhaladva a gyermekek egymás közötti kapcsolatát is a nyitottság, őszinteség, megértés és egymás megbecsülése jellemezze. A másság elfogadási folyamatában formálódik a gyermekek segítő és tolerancia készsége.

A csoportok szervezésénél a homogén (egy korosztályt felölelő) csoport kialakítására törekszünk, de nem zárkozunk el szükség esetén a vegyes csoport létrehozásától sem.

4.3.1. Erkölcsei nevelés, közösségi nevelés:

- a teremtő Isten gondoskodásának megélése,
- a gyermeki jellem alakítása,
- a kortárs gyermekcsoportok értékeinek észrevétele,
- türelem, szociális érzékenység, szolidaritás, igazságosság formálása,
- az érzelmek megjelenésének formái,
- a bizalom, szeretet, féltés, félelem kifejezése,
- az önfegyelem, fegyelem, udvariasság elsajátíttatása,
- szokás – és normarendszer megalapozása,
- szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása, a különbözőség elfogadása és tisztelete,
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetűk, nehezen szocializálható, valamint kiemelkedő képességű gyermekek elfogadó szeretete, szükség esetén a segítése megfelelő szakemberek közreműködésével,
- a természetes társas kapcsolatok alakítása, segítése,

- hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása, a szülőföldhöz való kötődés alapozása,
- az egyházi, világi ünnepek megélése.

4.3.2. A keresztény szocializálódást segítő nevelés célja és feladatai:

- az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által megalapozódnak a keresztény erkölcsi, akarat tulajdonságok jegyei,
- a szabály – és szokás rendszer biztosítja, hogy kiegyensúlyozott, boldog gyermek legyen.
- a keresztény szocializáció színterei:
  - beszoktatás ideje a szülőkkel közösen
  - együttlét, mindennapok
  - keresztény ünnepnapok, hagyományok.

4.3.3. Az érzelmi nevelés során az óvodapedagógus szerepe az egyes tevékenységekben:

1. Játék: a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze. Feladatunk azon feltételek biztosítása, amelyek kedvezően hatnak a játékra. Ezek a feltételek: a megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása. Igyekszünk biztosítani a játék zavartalanságát, ami a gyermek biztonságérzetét fokozza.

2. Munka: Célra irányuló tevékenység, amely belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Közösségért végzett tevékenység, amely hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához, az önértékelés fejlődéséhez. Itt is feladatunk a feltételek megteremtése, hogy a gyermek önként és örömmel végezze.

3. Vers, mese: A mese, a vers tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyulásairól, lehetséges viselkedésekről. Élmény a gyermek számára, emberi kapcsolatokra tanít. Oldja a szorongást.

4. Ének, zene, énekes játék, tánc: A gyermekeket élményhez juttatja, formálja ízlésüket. Érzelmekre hat, a közös éneklés, az együttlét a társas örömet fokozza. Gátlások feloldása.

5. Rajolás, festés, mintázás, kézimunka: Gazdagodik élmény és fantázia világa. Önbizalom, önismeret fejlesztéséhez ad lehetőséget.

6. Külső világ tevékeny megismerése: Alakul társas magatartásuk, elősegíti a közvetlen környezethez fűződő pozitív érzelmi viszonyulás.

7. Mozgás: Személyiség tulajdonságok erősödnek: bátorság, fegyelmeztség, kitartás. A közösségi élet alakulásában fontos tulajdonságokat fejleszt: tolerancia, segítőkészség, együttműködés, szabálytudat alakulása.

4.3.4. A szocializálódás alakulásának szinterei:

1. A befogadás időszaka

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák a gyermeknek, szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az óvodába lépés pillanatától felelősnek érezzük magunkat, azért, hogy gyermekeink olyan milióban éljenek, ahol szeretet, tisztelet, elfogadás, megbecsülés veszi őket körül.

A kisgyermekben bizonytalanságot, szorongást válthat ki a számára idegen környezet. Ezért gyakorlatunkból és tapasztalatainkból adódóan kiemelten kezeljük a gyermek befogadását, annak előkészítését és folyamatosságát.

A beíratást követően megismerkedünk a gyermekkel, szüleivel és környezetével. Lehetővé tesszük, hogy ellátogassanak az óvodába, ismerkedhessenek a leendő óvó nénikkel, az óvodai élettel, az új környezettel. A szülők kezdeményezésére családi látogatáson veszünk részt. Fontosnak tartjuk a szülőkkel a folyamatos, korrekt partneri kapcsolat kiépítését, fenntartását.

Óvodakezdekéskor a gyermek igénye szerint a szülő jelenlétével kezdheti óvodai életét, mely folyamatosan, fokozatosan történik: 1-2 óra, 1-1 nap, egy - két héten át, ahogy a gyermek kívánja a zavartalanabb beilleszkedés és elválás érdekében

2. Együttlét a mindennapokban

Minden emberi együttlétet, a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot az őszinte bizalom alapozza meg. A közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet kialakítják a gyermek biztonságérzetét.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

A közösen átélt élmények a gyermekben az újra meg újra átélés vágyát erősítik, s az együttműködés reményében alkalmazkodásra serkentik. A gyermek a játék által fejlődik és fejleszthető. A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak közvetítése, elsajátítása is

Az óvodapedagógus lehetőséget nyújt arra, hogy a gyermek elsajátítsa és gyakorolja azokat keresztény alapokon nyugvó viselkedési, udvariassági formulákat (az illemhez tartozó szokásokat: a köszönés, a megszólítás, a máshol való viselkedés, a vendégfogadás, a kultúrált étkezés alapformáit stb.), amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek. A közös élményekkel az összetartozás érzését erősíti. A csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segít elfogadtatni a gyermekkel a csoport viselkedési szabályait. A napi gyertyagyújtás, ima, az étkezések előtti és utáni hálaadás, áldások, jókívánságok megfogalmazása az óvodai élet szerves részét képezik.

Az óvónő és a gyermek kapcsolatának alapvető követelménye, hogy e kapcsolatban az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen minta értékű: határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes és kongruens, minden gyermek számára elfogadó és toleráns.

4.3.5. A fejlődés várható eredménye

- a gyermek családi körülményeinek megismerése, a családdal kialakított személyes kapcsolat és az óvoda családias, derűs légköre mind hozzájárul az óvodába kerülő gyermek biztonságérzetének megteremtéséhez,
  - a magát testileg, lelkileg biztonságban érző gyermek nyitott a társak, a közös élmények, a közös tevékenységek iránt,
  - elfogadja, keresi mások (felnőttek és gyermekek) társaságát, együtt tud működni, kommunikálni velük,
  - az óvodáskor végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és elfogadó életmintát.

4.4 Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Ez valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, szerves része az óvodai élet mindennapjainak. Beleépül a gyermekek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, a társakkal és az óvónőkkel való kapcsolataikba.

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelés,
- beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása,
- az óvoda nevelőközösségének mintaadó beszédkulturája,
- a gyermekek kommunikációra ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése,
- a tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés.

4.4.1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai:

- játékos beszédindítás, a gyermekek beszédképességének, gondozásának fejlesztése,
- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- elemi kommunikáció indítása,
- hangdifferenciálások,
- szókincs fejlesztése,
- helyes kiejtésre szoktatás,
- a beszéd és a mozgás koordinálása,
- oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermekek természetes kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása, könyvek szeretetére, olvasásra nevelés.

4.4.2. Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek nagy része sok időt tölt az óvodában, anyanyelvi kultúrájukat mégis a család alapozza meg. Fontosnak tartjuk a szülők figyelmét felhívni a beszélgetések, a mesélés hasznosságára, a kapcsolattartás e fontos eszközére.

Sokat beszélgetünk a gyermekekkel. Ez szorosabb, személyes kapcsolat kialakítását teszi lehetővé.

Fejlesztjük beszédkultúrájukat, ügyelünk beszédük hangerejére, hangsúlyának, tagolásának, szórendjének helyességére.

A súlyosan beszédhibás gyermeket logopédushoz irányítjuk.

A beszédfigyelem kialakítása nehéz feladat, mert a gyermekek csak nehezen képesek késleltetni mondanivalójukat. Türellemmel, következetesen törekszünk az udvariasság szabályainak betartására.

Anyanyelvi játékok szervezése során igyekszünk minél több sikerélményhez juttatni a gyerekeket.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink aktívan használják a tapasztalatok, beszélgetések során bővült szókincsüket,
- törekednek egymás türelmes és figyelmes végighallgatására,
- képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek.

4.5 Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait az őt körülvevő természeti- és társadalmi környezetről. Tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységet.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának fenntartása és tudatos kihasználása nevelőmunkánk fontos része. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységeket.

4.5.1. Az értelmi nevelés feladatai:

- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése,

- gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra és tapasztalatokra, élményekre építve,
- tevékenységeken keresztül az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése,
- az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó gyermekekké válnak,
- mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felkínálásával érzük el,
- óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink érdeklődési köre, fogékonysága segíti gyermekeink értelmi fejlődését.

4.6 Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája

Az óvodai nevelőmunka során napjainkban egyre gyakrabban tapasztaljuk, hogy a gyerekek nagyon különbözőek, és egyre több az, aki egyéni bánásmódot igényel a fejlesztés során. Sokuk küzd valamilyen magatartási, mentális, kommunikációs vagy tanulási zavarral. Személyiségük a többnyire szokásos fejlődési tendenciáktól eltérően szerveződik. Ezeket a nem mindennapi gyerekeknek a nevelése, fejlesztése nem könnyű feladat, de annál inkább emberi – különösképp egy egyházi óvodában dolgozó pedagógusnak.

Célunk az, hogy gyermekeinkből sikeres, boldog emberek legyenek, megtalálják helyüket, tehetségüket, azt ahogyan érdemes élni az életet. Ez nem mindenkinek egyformán könnyű feladat, de ami mindenkire igaz, hogy egyedül, segítség nélkül még nehezebb. Még a felnőtteknek is szükségük van néha kapaszkodókra. Nekünk óvodapedagógusoknak nevelőmunkánk során ezeket a kapaszkodókat kell a gyerekeknek nyújtani, akkor, amikor arra a legnagyobb szükségük van. Ahhoz pedig, hogy azt meglássuk, mikor van rá szüksége folyamatos értő figyelemmel, kíváncsisággal kell feléjük fordulni. Ha ez megvalósul, és időben észrevesszük a hiányosságokat, akkor könnyebben tudunk okosan korrigálni, illetve meg tudjuk előzni azokat.

Az óvodáskor, amikor még minden lehetséges és amikor talán minden eldől! A gyermekek nyitottan figyelnek az őket körülvevő ingerekre, ezért óriási a felelősségünk. A felelősségünk abban, hogy boldogulni tudjon a világban.

- képes legyen felfedezni saját képességeit, tehetséges vonásait
- képessé váljon különböző közösségekbe beilleszkedni
- érzelmeit, konfliktusait tudja kezelni
- a kudarckokat viselje el.

Ha nem kellő figyelemmel segítünk nekik, vagy rossz irányt mutatunk számukra esetleg még elutasítást is hagyunk, akkor alapvető hibákat követünk el. Ennek következménye pedig az, hogy gyermekeinknek nagyon nehéz lesz visszatérni a megfelelő útra. Ha azonban odafigyelünk rájuk, ők kérdeznek, számítanak ránk. Sok éves tapasztalat, hogy ha időben érkezik a segítség, a problémás gyermekek esetében a probléma igen jól kezelhető.

A nevelési gondok gyakoriságának növekedése, a problémák súlyosbodása, összetettsége a nevelés feladatait sokszínűbbé, bonyolultabbá tette. Mi igyekszünk ezekhez a problémákhoz pozitívan hozzáállni:

- a makro – és mikro szociális ártalmak következményeit enyhíteni
- az öröklött, veleszületett, szerzett speciális tanulási és magatartászavarokat felismerni, részben korrigálni
- a kudarcokat megelőzni
- a korai fejlesztésben való együttműködést biztosítani a szakszolgálattal, szakemberekkel.

Tudjuk, hogy nincsenek csodaszerek, csodamódszerek, minden csoport óvónője a megbeszéltek alapján jelzi, ha valamelyik gyermeknél problémát lát, személyre szabott fejlesztési tervvel heti 1-2 alkalommal 15-20 percet foglalkozik vele egyéni fejlesztési terv alapján.

5. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1. Személyi feltételek

Pedagógusképünk:

Olyan ember, aki a keresztény hitét hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszerepet.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra, és hitében erősödésre törekvő. Jellemző rájuk az önképzés, a továbbképzés, ismerik a pedagógiai dokumentumokat, a különbözőséget, a másságot elfogadják, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítik. Istentől kapott táalentumaikkal és szerzett ismereteikkel megajándékozzák az óvoda közösségét.

Személyi adottságok:

- pedagógus létszám: 6fő
- nevelést segítő dajka: 3fő

Ebből 6 fő főiskolát végzett óvónő. A pedagógusok közül 1 fő hitoktató végzettségű.

5.1.1 A keresztény óvónő személyisége

A katolikus óvodában dolgozó óvónő felelőssége különösen nagy, mert a keresztény közösség nevében neveli a gyermekeket. A katolikus óvónő gyermekekhez való viszonyát a jóakarátú, okos szeretet kell, hogy jellemezze, amely elvárást támaszt, fegyelmez, de ha szükséges megbocsát és vigasztal is.

A lelkiismeretes nevelőmunkát teszik lehetővé:

- a szaktudás megszerzése,
- állandó önképzés a pedagógiai, pszichológiai, a társadalomtudományok és a hitélet terén,
- a továbbképzéseken való készséges, aktív részvétel,
- a szakkönyvek, a szaklapok, a lelki olvasmányok figyelemmel kísérése.

Tisztában kell lennie:

- a keresztény embereszménnyel,
- a keresztény értékrenddel,
- a keresztény tanítással,
- a végső céllal.

Nagy érték a pedagógus személyiségében:

- az empátia,
- a mértéktartó vidámság,
- az alkalmazkodni tudás és a jó kommunikációs készség,
- a következetesség,
- az igazságosság és a határozott döntésképesség.

Csak élő hittel rendelkező, elkötelezett keresztény pedagógus képes hitre nevelni a gyermekeket, tehát vallásossága nem magánügy. Tudatos lelki életet kell élnie, mert személye minta mind a gyermekek, mind a szülők előtt. Csak vallásos ember nevelhet vallásosan. A vallásos nevelés csak akkor hatékony, ha a nevelés egészébe beépül.

Minden dolgozó alkalmazása előtt személyesen beszélget az óvodavezetővel és a plébánossal. A dolgozókkal szemben ez a beszélgetés kitér a pályázó hitéletére, mert ez elengedhetetlen a gyermekek keresztény nevelésében.

5.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk épülete megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét. Fontos, hogy a környezet rendezettségét, nyugalmat, harmóniát sugározzon. A csoportszobák, fürdőszobák, az öltözők balesetmentes, otthonos környezetet, családi hangulatot biztosítsanak.

Az udvar korszerűsítése és balesetmentesítése folyamatban van.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének nagy részét az óvodában, óvodai körülmények és feltételek között tölti el. A tárgyi környezet egészségvédő, egészségfejlesztő hatásának kiemelt jelentősége van a gyermekek egészsége érdekében. Óvodánkban 3 csoportszoba áll gyermekeink rendelkezésére. A megfelelő környezet kialakításához hozzájárulunk azzal, hogy esztétikus berendezési tárgyakkal, díszítő elemekkel próbáljuk hangulatosabbá tenni óvodai életüket.

A csoportszoba felszerelését úgy válogatjuk meg, hogy a gyermekek testi épségét védelmezze, a játékszerek megválogatása pedig a gyermekek igényeit szolgálja. Állandó szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt gyermekeink számára napközben és alvás alatt is. A csoportszobában helyet kapó élősarok (akvárium, növények...) a gyermekek élővilággal való kapcsolatát erősíti és széppé, egészségesebbé teheti környezetünket. Mindez természetesen rendszeres gondozást, ápolást igényel az év minden szakaszában.

A csoportszobák kialakítása az óvónők személyiségét, a neveléssel kapcsolatos tudatosságát fejezi ki. A berendezési tárgyak, eszközök többnyire természetes anyagokból készülnek. A színek, a formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segítik. A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti. A játékeszközök a gyermekek fejlődéséhez, tevékenységéhez igazodnak.

Óvodánk könyvtárát folyamatosan fejlesztjük - anyagi lehetőségeinkhez mérten - a megjelenő szakkönyvekkel, vagy hitünket erősítő kiadványokkal.

Technikai felszereltségünk jó. Az óvoda rendelkezik számítógéppel, fénymásoló géppel, Cd-s rádiókkal, TV-vel és videomagnóval. A tárgyi feltételek fejlesztéséhez figyelembe vesszük az eszközfejlesztés adta lehetőségeket, és figyelemmel kísérjük a pályázati kiírásokat.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik legfontosabb színtere. Udvarunk kialakítása, felszereltsége a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja. Igaz a füvesített rész még kialakításra vár, nagyobb részben beton és homokos talaj borítja udvarunkat. A gyermekek szabad mozgását, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják.(Homokozó, mászóka, csúszda, hinta, babaház...) Terveink között szerepel ezek folyamatos bővítése, fejlesztése(pl. kézműves asztal, kerti szerszámok, talicskák beszerzése...) Céljaink között szerepel udvarunk alapterületének megnövelése, új játékhelyszínek kialakítása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek az integrált nevelési program törvény szerinti személyi és tárgyi feltételei:

Szükséges	
Gyermek sérültségi fokának megfelelően utazó gyógypedagógus	óradíjas - 1 fő
Logopédus	óradíjas - 1 fő

5.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda teljes nyitva tartása idejében a gyermekek tevékenységét óvodapedagógus irányítja.

Fontos, hogy a napirend hozzájáruljon a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Az egész óvodai nap folyamán törekszünk arra, hogy a gyermekek számára gazdag, változatos tevékenységet nyújtsunk az életkoruknak megfelelően aktív és passzív pihenés arányát figyelembe véve.

A tevékenységek tervezése a nevelési év elején történik, összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, állami és egyházi ünnepeket, néphagyományokat az aktuális évfordulókat. Feldolgozása játékos tevékenységek során történik, a gyermekek érdeklődését figyelembe véve, az azonos témakörű tevékenységekkel összhangban. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A napirendet rugalmasság, folyamatosság jellemzi, melyben a játék kitüntetett szerepet kap. A napi tevékenységek között kiemelt szerepe van a gondozásnak is.

7.30 óráig a gyermekek közösen gyülekeznek., majd ezután mindenki a saját csoportjában 9 óráig kötetlen tevékenységekben vehet részt.

A tízórai után minden csoportban „ Csendes percek „ következnek a kis oltár előtt. Ezután korcsoporttól függően tevékenységekben megvalósuló tanulás következik.

Ezt követően az időjáráshoz alkalmazkodva igyekszünk minél több időt a szabad levegőn tartózkodni (udvar, séta, kirándulás...) ahol a legtöbb szerepet a gyermekek legfőbb tevékenysége: a játék és a játékon keresztüli tapasztalatszerzés kapja.

Igyekszünk a csoportok sajátosságaihoz igazodni és a gyermekek életritmusához alkalmazkodni. Ennek megfelelően a kiscsoportos korú gyermekek kezdenek legkorábban ebédelni, és a délutáni pihenéshez készülődni, hiszen az alvási igényük nekik a legnagyobb. Ezután jön a másik két csoport.

A nap hátralévő részét az uzsonnázás és a szabad játék tölti ki.

Az óvodánk csoportjainak napirendje

Időtartam	Tevékenység
6.30-11.15	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék • Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában • Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, fejlesztés. • Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none"> ○ Vers, mese ○ Ének, zene, énekes játék ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Mozgás ○ Részképességek fejlesztése egyéni formában ○ Külső világ élményei, megfigyelések • Valamennyi olyan játéktevékenység, melyet igényel a gyermek
12.15-15.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Pihenés • a tanköteles korú gyermekeknek fejlesztő játékok
15.00-17.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a teremben vagy a szabadban, az évszaktól függően, a szülők érkezéséig

HETIREND

A tevékenységek szervezeti formái	
Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
<ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése

5.4. A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő elbeszélgetéssel kezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, *anamnézis* felvételével, „Személyiséglap” kitöltésével.

A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint a Pedagógiai programunkban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt a „Gyermektükör” című saját készítésű fejlődési naplóban folyamatosan rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

A fejlettségmérő lapok fő területei: mozgásfejlettség, a testséma, a téri tájékozódás és térbeli mozgás fejlettsége, az értelmi fejlettség, finommotoros koordináció fejlettsége, nyelvi fejlettség, szociális fejlettség, szociális érettség.

A csoporton belüli, a napi tevékenységek során megfigyelt viselkedést az óvodapedagógus rögzíti. Az ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossierjában tároljuk, tapasztalatainkról a szülőket tájékoztatjuk.

Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a dosszié a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait is tartalmazza.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Mert nevelni és tanítani csak akkor tud az ember, ha megérti azt, akit alakítani, formálni kell.

Az óvónőnek azt a szintet kell megtalálnia, amit a gyerek már tud, illetve, amit segítséggel meg tud oldani. Ez a játékon keresztül minden tevékenységben jól látható.

A gyermek fejlődéséről vezetett feljegyzéseinkben el kell érni, hogy minden óvónó tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön, az egyes gyerekek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen, az óvónók felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció stb.) történő fejlődéséért.

5.5. Az óvoda kapcsolatai

Katolikus óvodánkban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- Kiemelt fontosságú **a szülőkkal való szoros kapcsolattartás**, evangelizálás. Ennek megvalósulási formái a közös ovis szentmisék Kovács András (Pici atya) vezetésével. A személyes megszólításoknak, meghívásoknak van igazán ereje és gyümölcse. Adventben, nagybőjtben lelki beszélgetéseket szervezünk a szülőkkal együtt. Új kezdeményezés, hogy minden hónapban más csoport szülőinek szervezünk egy tartalmas délutánt, ahol jobban megismerhetik egymást.
- A **fogadóóra** a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja. Nincs kijelölt időpont. Egyaránt kezdeményezheti a szülő, a pedagógus vagy a vezető. Minden fogadóóra előtt konzultál a vezető a csoportos óvó nénikkel és ha szükségesnek látja ő is jelen van a beszélgetésen. Ekkor lehetőséget kap a szülő, hogy betekintsen a csoport naplójába, a gyermeke fejlődési naplójába.
- **Szülői értekezletek** szervezése évente 3 alkalommal. Évelején, évvégén mind a három csoportban. Félévkor már hagyományosan a nagycsoportos és a középsős szülőknek iskolaválasztás céljából kerül megrendezésre. Erre a szülői értekezletre meghívást kapnak a leendő elsős tanító nénik , iskolaigazgatók, hogy bemutatkozzanak és bemutassák az iskolájukat.
- **Szülői közösség** (SZMK) működésének segítése
- Játsonapok, foglalkoztató tevékenységek, nyíltnapok lehetőségének megteremtése.
- Közös kulturális programok szervezése
- **Zarándoklatok, kirándulások** keretein belül is a közösséghez tartozás érzésének erősítése. Hagyomány május utolsó hetén egyik nap közös zarándoklat Mátraverebély – Szentkútra, ahol a nagycsoportosok megáldása történik. A Szűzanya oltalmába ajánljuk őket, hogy az iskolában is vigyázzon rájuk, legyen velük. Itt a sziklák előtt elültet a mindenkori nagycsoport egy kis tuját, amit ha arra járnak gondozzák és emlékeznek arra, hogy ezt ők ültették el. Minden évben eggyel több ovis tuja van már a sorban.

- Az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása Pl. minden évben elkészül az óvoda kártya naptára. Az eladásából befolyt összeget a gyermekekre fordítjuk.
- Internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei
- Jótékonyági bál (szülők, nevelők részvételével) a farsangi báli szezonban.

5.5.1. A külső partnerkapcsolatok rendszere

A külső kapcsolatok célja: az intézmény feladatai ellátása és a gyermekek érdekében rendszeres kapcsolatban van más intézményekkel, cégekkel. Az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális gondozás, segítő más szervezetekkel.

Az intézmény az eredményes munkavégzés érdekében rendszeres kapcsolatot tart számos szervezettel, nevezetesen a következőkkel:

- a fenntartóval,
- az egyházmegye által fenntartott többi oktatási intézménnyel
- az egyházközség plébánosával,
- egyházi és más fenntartású oktató- nevelő intézményekkel: egyházmegyében és azon kívül (testvéróvodánkkal: Eger Jó Pásztor Óvoda)
- KPSZTI-vel
- szakértői bizottságokkal,
- a gyermek–egészségügyi és nevelési tanácsadó szolgálattal,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi hatóságokkal,
- a családsegítő központtal,
- az intézményt támogató alapítványokkal, cégekkel,
- Karitász csoporttal
- közművelődési intézményekkel
- egyéb szervezetekkel, hatóságokkal: (rendőrség, bíróság stb.).

5.5.2. A külső kapcsolatok formája és módja

Az intézmény feladatai ellátása és a gyermekek érdekében rendszeres kapcsolatban van más intézményekkel, cégekkel. Az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális gondozás, a szakértői bizottságok stb. indokolják a rendszeres munkakapcsolatot más szervezetekkel.

A vezetők és az intézmény képviselőivel megbízott dolgozók munkakapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottaival az alábbi módokon:

- közös értekezletek tartása, ünnepélyek rendezése,
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel,
- módszertani bemutatások és gyakorlatok tartása,

- intézményi rendezvények látogatása,
- hivatalos ügyintézés levélben vagy telefonon.

GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében az **óvoda gyermekvédelmi megbízottja** telefonon, írásban és személyes találkozások keretében tartja a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal. Kölcsonösen tájékoztatják egymást tapasztalataikról.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése telefonon és írásban, abban az esetben, ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés – az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel.

Az óvoda segítséget kér a Gyermekjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, illetve a gyermekközösség védelme érdekében indokolt.

A segítségkérés indokoltságának fennállásáról az intézményvezető dönt a gyermekvédelmi felelős felvetése, vagy saját információi alapján a gyermekvédelmi felelőssel való konzultáció után.

A gyermekjóléti szolgálat által javasolt intézményi intézkedések mérlegeléséről, alkalmazásáról az intézmény vezetősége dönt.

Az intézkedés végrehajtásának és eredményességének figyelemmel kísérése a gyermekvédelmi felelős feladata, tapasztalatairól minden lényeges történés után vagy elmaradása esetén beszámol az intézményvezetőnek. A tudomására jutott információt haladéktalanul megosztja az intézményvezetővel.

6. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Tevékenységek és a szabad játék rendszere

Ez a rendszer egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. A tevékenység, az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötőszál a belső és a külső környezet között. A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására.

Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodáskorban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják. e szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést.

A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában óvodáskorban meghatározó szerepe van tehát a tevékenységeknek. Állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják azokat. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a csoportszoba nagyságától függően, megőrzik a kialakított tereket, építményeket. az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges.

Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenység szintere, a gyermekek természetes élettere.

6.2. A hitre nevelés

A hit Isten természetfeletti ajándéka. A személyes, önálló hit megalapozása óvodás korban kezdődik.

A katolikus óvodában a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezetismeret megalapozása.

Kateketikai cél az öröm felfedezése, a szeretet kibontakoztatása, a keresztény közösségbe való beavatás lépéseinek megalapozása.

Az óvodapedagógus munkájának motivációja a következő:

(Jézus) „kézen fogva egy kisgyermeket közéjük állította, átölelte, majd azt mondta nekik: Akik az ilyen kisgyermek közül egyet is befogad az én nevemben, az engem fogad be”.

(Márk 9,36-37)

Az ember vallásos magatartása nem más, mint bizalom a világ, az élet értelmességében, jó mivoltában. Bízunk abban, hogy fontos a mi személyes életünk, s a mélybe húzó erők dacára megélhetjük azt magasabb értékek vonzásában.

A vallásos nevelés akkor a legeredményesebb, ha a gyermek egész napjára, minden tevékenységére kiterjed. A vallásos nevelést nem helyezhetjük a nevelési program fölé, sem alá, hanem mellé illeszthetjük Jézus szellemiségét és keresztény erkölcsiségét.

Mindennek magva az öröm és a béke, a reménység, a bizalom, a biztonság, a szeretet és együttérzés, a segítőkészség és a hála.

Mindez együtt teszi lehetővé annak a megértését a gyerekekkel, hogy minden mögött a Gondviselés áll

A gyermek könnyedén átveszi környezet szokásait és értékrendjét, vallásos jelrendszerét is. Nevelésünknek a gyermeki lélek mélyebb rétegeire kell irányulnia.

A beszélgetések során Isten mivoltával nem dogmatikailag foglalkozunk, hanem őt, mint örömünk és reménységünk biztos alapját próbáljuk gyermekeinknek bemutatni. Foglalkozásaink középpontjában Jézus Krisztus megragadható, vonzó alakja áll. Emberség és istenség összefonódásának dogmatikai mélységeit szintén nem próbáljuk magyarázgatni, de a gyermekeknek, azt meg kell sejtteniük, hogy Jézus életének titka Isten titkában gyökeredzik.

Fontos szempontok a nevelés terén a pedagógus számára, hogy Isten szeretetére, hazaszeretetre, a szép magyar beszéd és keresztény viselkedés elsajátítására neveljen.

Érzelmi nevelés: vallásos énekek segítségével és más művészetek eszközeivel.

Nem az erkölcsi tudás nyújtása a feladat, hanem az, hogy játékban legyenek megszemélyesítve: az igazság, szeretet, megértés, alkalmazkodás, rend, empátia, segítőkészség stb.

Ha a gyermek társaival gyengéd, segít rajtuk, megosztja játékát, ezek mind-mind apró láncszemei lesznek a jellem „alapkövének”.

Szociálisan kulturált személyiséget kell fejleszteniük, vagyis a gyermek tanuljon meg szeretni, másokért tenni, tudjon szeretni és merjen csodálkozni, gondolkodni, nyitott legyen minden és mindenki iránt.

Az óvónő által elmondott, megérthető bibliai történetek célja ebben az életkorban nem annyira az ismeretek megszerettetése, hanem az, hogy a történeteken keresztül megtapasztalják Isten szeretetének, közelségének élményét.

Fontos, hogy a bibliai történetek előadása gyermekszerető legyen, ne keltsen félelmet, a gyermek számára feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmet.

Játékidőben is teremtsen az óvónő lehetőséget arra, hogy a bibliai történeteket dramatizálhassák, rajzaikban, vizuálistevékenységeikben élményeiket újra átélhessék.

A bibliai történetekkel való ismerkedéseken kívül a másik nagyon fontos dolog az imádság. Feladatunk, hogy a gyermeke megtanítsuk imádkozni, vagy továbbfejleszteni azt, amit a szülők már elkezdtek.

Az egyházi év jeles napjainak eseményein keresztül naponta sok ismeretre tesztnek szert a gyerekek. (Mikulás- Szent Miklós napja, története, Advent- Készülődés Jézus születésére, Karácsony, Balázs áldás, Anyák napja, Erzsébet /Szent Ferenc legenda stb.)

Régi igény a vallásos nevelés erőteljes érdekében, hogy az egyház képviselői gyakran járjanak az óvodába, esetleg vegyenek részt a gyermekek hit felé növekvő nevelésében - dalok tanulása gitárral

6.2.1. Nevelői célunk

Óvodánkban a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezet megalapozása. Olyan szeretetteljes, imádságos légkört igyekszünk teremteni, hogy rajtunk keresztül Isten szeretetét érezzék a gyerekek, tapasztalják meg a jézusi szeretetélményt, alakuljon ki bennük az alapvető hitkézség.

Az óvodában a vallásos élményekkel a vallásos érzelmeiket próbáljuk ébresztgetni vagy erősíteni. Törekszünk arra, hogy örömmel imádkozzanak, bátran szólítsák meg Istent, Jézust, Máriát. A közös élmények, cselekedetek kapcsán a csoport tagjai erősödjenek az összetartozásukban. Érezzék át, hogy mindannyian Isten nagy családjához tartozunk. Jézus iránti szeretetük jóra törekvésben, áldozatvállalásban mutatkozzék meg.

6.2.2. Oktatási célunk

Ismertessük meg a gyerekekkel a vallásos környezetet, legyen módjuk tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre, ezek közös feldolgozására. Alakuljon ki bennük az alapvető vallási fogalmak tartalma (pl. imádság, szeretet, templom, keresztvetés...)

Az óvodánkban eltöltött évek alatt ismerjék és szeressék meg Jézust, életének főbb eseményeit, példabeszédeit, tanítását és általa a Mennyei Atyát. Ismerkedjenek meg a Bibliával, szívesen lapozzák.

A beszélgetések során törekszünk arra, hogy:

- segítsünk feldolgozni a gyermekek mindennapi tapasztalatait, élményeit
- fogalmi jellegű feldolgozást kiegészítjük érzelmi megközelítéssel és keresztény szellemű értelmezésbe állítjuk azokat.
- Jézus életének főbb eseményei, tanítása kapcsán tudatosan viszonyuljanak személyes életük eseményeihez
- ismerjék meg a fontosabb vallási szimbólumokat, jeleket (kereszt, galamb, szív, töviskoszorú, kakas....)
- a közös imák által váljanak képessé személyes imádságra
- ismerkedjenek meg az egyházi élet személyeivel, eseményeivel, kellékeivel életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten (ilyenkor is a gyermek fel – és befogadóképességéhez igazodunk)

- A vallásos nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében, az étkezés előtti és utáni imádságban, a játékban, a templomlátogatások során, de legfőképp a mindennapos lelki beszélgetések/csendes percek során.
- naponta játékos formában ismertessük meg a gyerekeket Jézus Krisztus személyével, tanításával, cselekedeteivel. Ezek a lelki beszélgetések segítség elő a gyerekek lélekben való növekedését.
- Teremtse meg az óvónő mindazt, amire a gyermekeknek szükségük van: melegséget, biztonságérzetet, szeretetet, példamutató magatartást, megfelelő válaszokat a kérdésekre, tevékeny együttöltött időt és elismerést.
- Szeretetteljes légkör megteremtése, hiszen pozitívan nevelni csak így lehet, a gyerekekben ez teremt biztonságot.
- Fontos az óvónő írásos felkészültsége a vallásos nevelésre. Készítsen témakörökre osztott éves tervet, mely követi a liturgikus év ünnepeit.
- A gyermekek cselekedtetésére a vallásos percek alatt az óvónő használhatja: a bábozást, a dramatizálást, a mozgásos játékokat, a barkácsolást, játékos feladatokat, problémamegoldó játékokat, beszélgetéseket, ismétléseket, gyakorlásokat.
- Helyszíni megfigyeléseket tervezhet a templomhoz és plébániához.
- Eszközként használhatja az óvónő a hitre nevelés folyamán: a csengőt, a gyertyát, a különböző bábokat, könyveket, diafilmeket, szentképeket, oltárképeket, kifestőket, videó filmeket, CD-et.
- Az óvónő munkáját hassa át a szeretet, az isten iránti bizalom.
- Imádkozzon csoportjáért, a gyermekek családjaiért.
- Hitét folyamatosan gyakorolja.
- Az őszinte imádság szívből fakad, ezért ne erőszakoljuk ki a gyerekektől az imádságot.
- Meg kell érezniük az áhítatos csendes, szent légkört, hogy ilyenkor ne figyeljenek másra, ne legyenek zavaró körülmények.
- Fokozatosan szoktassuk rá a gyerekeket, hogy ők is imádkozzanak saját szavaikkal, hisz őket is meghallgatja a Mennyei Atya.
- Tanítsuk meg őket helyesen kérni, hálát adni, megköszönni mindazt, amit az Úr Istentől kaptunk.
- Ismerjük fel velük együtt, hogy minden nap van miért hálát adni (pl.: egészségünkért, családjunkért, gyógyulásért stb.) és ezekre kerüljön sor a mindennapi csendes percek során.

6.2.3. A keresztény nevelés az alábbiakban nyilvánul meg:

- Csodálkozás, rácsodálkozás
A különböző tevékenységek során a természet szépségeire, a Teremtő nagyságára, okosságára, rejtett titkokra irányul a gyermek figyelme. Ezáltal megtanulnak a gyermekek örvezdeni.
- Megfigyelés, megfogalmazás
A víz, a tűz, levegő titkát, a fény, a meleg szükségességét, a sötétség- világosság, hideg- meleg, a tűz és levegő összetartozását. A csend hangjait. A szeretet sokféleségét, a lelki szépséget. Az öröm és szomorúság gesztusait, mimikáját.
- Átézés, tudatosítás - Az évszakok, az ünnepek adta örömeit. A türelem, a segítségadás, az ajándékozás, a megbocsátás örömeit. A titoktartás, a kitartás, a meglepetés készítésének izgalmát. Saját létezésemet.
Mások kisebbek, ügyetlenebbek, ügyesebbek, öregek, betegek, nyomorékok, fogyatékosok tolerálását, elfogadását. Az elmúlás gondolata mellett a keresztény reménység tudatosítását. Az élet értelmét, az élet erejét.
- Köszönet és hála
Magamért, szüleimért, barátaimért. A kapott örömeikért, a teremtett világért. A kapott, velünk született készségeikért, elsajátított képességeikért. Egészségünkért, gyógyulásokért. Istennek tetsző magatartásért, a jóra való törekvésért, egymásra figyelésért, vigasztalásért, segítségadásért. Imádságért, Istenre figyelésért.

6.3 Játék

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a következő elveket, feladatokat fogalmazza meg:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggör, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Minden egészséges gyermek játszik. A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formája, értelmes, önként, szabadon választott konkrét gyakorlati tevékenysége, melynek során a személyisége és a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik vissza. Játékban nyomon követhetjük, hogyan válnak a külső késztetések belső indítékává, miközben érzelme állapotait, vágyait, indulatait közvetíti.

- A játék a valóságot tükrözi, és örömforrás a gyermek számára.
- Fejleszti a gyermek mozgását, segíti új mozgásformák kialakulását.
- Játék során fejlődik képességük, ügyesebbek, önállóbbak lesznek.
- Hatással van értelmi képességük fejlődésére is (megfigyelés, emlékezés, gondolkodás, képzelet, figyelem).
- Játékban a konfliktusok megoldására is mód van, amely hozzájárul a problémamegoldó-gondolkodás fejlődéséhez.
- A játékot kísérő pozitív érzelmek(többnyire) kommunikáció vágyat ébresztenek.
- Játékban a viselkedési szabályok közelivé és elfogadhatóvá válnak.
- Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok.
- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között;
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására;
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játéokra való igényét.

6.3.1. A játék feltételrendszere

A nyugodt, biztonságérzetet keltő léggör - melyben a gyermekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a TÁRSAT, HELYET, ESZKÖZT.

Szeretetteljes léggörben könnyebb egymás elfogadása, a TOLERÁNS óvónői minta példaértékű.

A hely, mely a gyermekek szabad mozgását biztosítja, játékuk térbeli kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, és az udvar. Az adott udvarrészben átélt játékélmények hatására a területet mindinkább a sajátjuknak érzik.

A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan részben folyamatos. A gyerekek a délelőtt elkezdődő játékot nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják, mindaddig folytatódhat, amíg a gyermeknek élményt, örömet ad..

A játékeszközök - a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék a sokoldalú fejlődést. Gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsen.

6.3.2. Az óvodapedagógus játékkal kapcsolatos feladatai:

- Nyugodt légkört biztosítunk az elmélyült játék feltételeinek megteremtésére
- A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára
- A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítjuk
- Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználásával hozzájárulunk a játék fejlesztéséhez
- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel
- Értelmi képességet fejlesztünk (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését kielégítjük
- Lehetőséget adunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően tevékenységet biztosítunk
- A gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladat tudatát fejlesztjük
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképeségét is megismerhetik

6.3.3. A játék személyiségfejlesztő hatása

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik. A játéknak az értelmi képességekre gyakorolt hatása jól mutatkozik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában. Fejlődik az észlelés, a megfigyelő képesség, a figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkézsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége.

Fejlődik a mozgáskészsége is. Alakul a térérzékelése, fejlődik nagymozgása, és szenzomotoros ügyessége.

A gyermek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához. Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, viselkedése, udvariassága. Kommunikációs kapcsolatteremtő készségük is fejlődik.

Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

Legfontosabb feladatok:

- a gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében;
- a gyermekek elképzeléseinek támogatása;
- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása; Erősíteni a szocializálódás folyamatát. Közös élmény, együttes játék alakítja a társakhoz való viszonyt. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése.
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása; a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése;
- a személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása;
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása;
- az egyezkedések, választások, döntések segítése;
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

6.3.4. A játék tartalma

A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása 3-6-8 éves korig.

- A gyermek társas élete a kevés számú csoportoktól a nagyobb létszámú csoportokig fejlődik.
- A gyermek játékának formai, tartalmi jellemzői
- A játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága
- Társas kapcsolatok minősége
- A kialakult társas kapcsolatok szintje
- Nyelvi szint
- Magatartásformák és szokások

1. A gyakorló játékok

- érzékszervek játszó begyakorlása
- különböző mozgások begyakorlása
- játék különböző anyagokkal
- tárgyak, eszközök rakosgatása
- hang és beszéd játékos gyakorlása

2. A szimbolikus játékok

- utánozó játékok
- tárgyakat, természeti jelenségeket utánozó játékok
- szerepes játékok
- tematikus játék
- bábjáték
- dramatizálás
- fantáziajátékok

3. Konstruáló játékok

- építőjáték
- barkácsolás
- konstrukciós játék

4. A szabályjátékok

- mozgásos játékok
- értelemfejlesztő játékok
- társas játékok
- népi játékok
- speciális fejlesztő játékok

6.3.5. A játék megszervezése

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréshez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekre, hiszen kitalált és erőltetett úgynevezett „játékos

módszerekkel” nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység.

A gyermeki tevékenységet – különösen a játékban – nem szabad szűken értelmeznünk. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi manuális, vagy mozgásos kapcsolat tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során.

A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat. Minden gyermeki tevékenység – beleértve a játékot is - felhasználható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre.

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együttjátszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet felhívni. A nevelési folyamat szélességben és mélységben képes az óvoda a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesebben ki. A tevékenységközpontú programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítani.

Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermek játékában. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvadás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen a gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. Általában a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai nem kapnak kellő figyelmet. A legjobb esetben meghallgatják a felnőttek ezeket az élményeket, de nem számolnak a továbbiakban vele. A tevékenységközpontú óvodai nevelés nemcsak feltételezi, hanem el is várja az óvodapedagógus ilyen irányú figyelmét, érzékeny reagáló készségét.

A játék a legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik.

Óvodánkban a tanulás alapvetően életszerű és érzelmi megközelítésű, egyéni tapasztalatszerzésen, élménygyűjtésen alapul. Szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, rengeteg mozgáslehetőséggel valósul meg, segítve önkifejezésük, tudásvágyuk, és személyiségük természetes fejlődését.

Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy az érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel, érzelmi motivációkkal. Helyt adunk tehát a gyermeki megismerésben a világ felfedezésére, kíváncsiságuk, közlésvágyuk kielégítésére a tervezett hagyományos anyagon túl is. Mindez kötetlenül történik.

A kötetlenség egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez. A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik.

Minden hónap más és más témakör körül forog: évszak, közlekedés, testünk, ünnepek.

A foglalkozásokat a délelőtti folyamán szervezzük. Az óvodapedagógus az egy hétre tervezett keretanyagot a saját döntése alapján osztja be a hét napjaira, melyben minden terület komplexen szerepel. Az adott napon a témakörök feldolgozásával mindig más tartalom kap nagyobb hangsúlyt.

6.4. Verselés,mesélés

A versnek, mesének nagy szerepe van az érzelmi biztonság megteremtésében, a 3 – 7 éves gyermekek pszichés nevelésében, a fantázia fejlesztésében, a teljes személyiség kialakításában.

A helyi nevelési programunk alapján a művészeti nevelési cél legfontosabb területe a mese – vers, dramatikus játéktevékenység. Ennek általános jellemzői:

- gyönyörködtet = érzelmeket vált ki, élményt biztosít
- humanizál = igaz emberi értékekkel bíró személyiség nevelésének eszköze
- kreativitást fejleszt = önkifejezés módja, az alkotó fantázia kibontakozásának lehetőségét adja meg (bábozás, drámajáték)
- kommunikációs kultúrát fejleszt = a kisgyermek verbális, nonverbális kifejezési módjait fejleszti. A mese által a gyermek feltöltődik pozitív érzelmekkel.

Nevelési programunk szerint az óvodai vers és mesemondás lényege, annak spontán és játékos jellegében van. Minden mese előtt igyekszünk valamilyen szituációs helyzetet teremteni, amivel ráhangoljuk a gyermekeket a mesére. Ilyen pl. a meseszőnyeg, amivel elrepülünk Meseországba, mesevonatra szállunk, azzal megyünk a meseerdőbe.

Igyekszünk minél több időt biztosítani mesélésre. Ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá. A csoportokban rendszerint kötetlen formában zajlik egy-egy vers vagy mesemondás.

Lényeges, hogy megfelelő módon és változatos eszközökkel motiváljuk a kisgyermeket. (bábok, mesetarisznya, zene, csengőszó segítségével) Igényes, esztétikus eszközökkel, bábokkal hívjuk fel a gyermekek figyelmét, és próbáljuk azt fenn is tartani. Maga a mesélés csendet kíván a gyermekektől. A feltételek megteremtése az óvónők feladata.

Elsősorban azokból a gyermekirodalmi művekből választunk meséket, amelyek megfelelnek a gyermekek életkori igényeinek. (Icinke-picinke, 77 magyar népmese, Benedek Elek meséi..stb)

Nevelési rendszerünkben a mesék, versek kiválasztása a gyermekek életkorának megfelelően alakul.

A bábjáték sok lehetőséget nyújt a gyerekek kreativitásának kibontakoztatására. A bábok életre keltve mondhatják el vágyaikat, sérelmeiket, véleményüket az őket körülvevő világról. A bábozás a társas kapcsolatok többféle variációját teremti meg, számtalan készség kialakulását, fejlesztését segíti elő.

A dramatizálás fejleszti a gyerekek szókincsét, beszédképességét és előadásmódját, az egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket.

A gyerekek fokozatosan jutnak el az utánzó játéktól a rögtönzött játékon át, az önálló alkotó játékig. Játékedvüket fokozza, ha a díszleteket és jelmezeket közösen készítjük el.

Vershallgatásra a gyerekeket legtöbbször az őket körülvevő környezet jelenségei, a természet változásai, az évszakok körforgása, a mindennapi élményeik motiválják. Éppen ezért szólnak a verseink a családról, évszakokról, állatokról, növényekről, járművekről, egészségről, mesterségekről.

Népünk hagyományait, a jeles napok szokásait őrző versekből válogattunk különböző nyelvtörőket, találós kérdéseket, népi mondókákat, népi játékokat és a katolikus egyházi ünnepekhez kapcsolódó verseket, ezzel is a nemzeti illetve a keresztény tudatukat erősítjük.

6.4.1. Az óvodapedagógus feladata

- A mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- a mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- érzelmi, esztétikai nevelés,
- közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével
- bábozás, dramatizálás: óvodapedagógus bábjátéka, kommunikáció,
- gyermek bábjátéka, bábkészítő tevékenység,
- esztétikai élménynyújtás,
- személyiségjegyek tükröződése,

- testséma fejlesztés,
- drámajáték elemek,
- szerepazonosulás,
- metakommunikáció
- önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,
- nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
- bibliai történetek hallgatása,
- ünnepek értékének növelése,
- a könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
- saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére

6.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élmény nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos alkotókedvét.

A zenei nevelés születéstől kezdődik, az óvodát már sokféle zenei hatás előzi meg a családban. A családi hatás függ a szülők zenei műveltségétől, a környezet többi felnőttjétől, a testvéreknek dalos kedvétől és a rádió, a televízió zenei hatásaitól.

Régen több generáció is együtt lakott. A nagymamák dúdolták a dalokat, közben ringatták a babákat, s így az egyenletes lüktetés beléjük rögződött. Nagyon sok szép dalt énekeltek. A mai gyerekek azokat a dalokat ismerik, amelyek a rádióban, televízióban hallhatók. A gyerekek szülei is fiatalok, ezeket a zenéket szeretik, ezt hallgatják, éppen ezért gyermekeik is ezeket tanulják meg. A gyermekek zenei ismeretei igen szegények, nincs amit otthonról hozzanak magukkal. A televízióban nincsenek olyan műsorok, amelyek fejlesztenék a gyerekek hallását.

A kor nagy hódítása a számítógép. A gyerekek naphosszat ez előtt ülnek, a gép monoton zúgását hallják és a hangjuk is ehhez a hanghoz kezd hasonlítani. Megfigyelhető, hogy a mai kislányok hangja is mélyebb, nem olyan szép magas, mint régen volt. Nem is tudnak magas hangon énekelni.

A katolikus óvodában az éneknek, zenei nevelésnek mindenütt helye van: a hétköznapiakban és az ünnepeken is. A hétköznapiakban a játékban - mondókákkal, népi gyermekjátékokkal (dalos játék), étkezéseknél és közös imaalkalmakkor énekeltek imákkal. Az ünnepek kapcsán a vallásos témájú énekekkel az ünnepekhez, azok liturgiájához kapcsolódóan.

Mivel az óvodában a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, - ezt a zenei nevelésnél is figyelembe kell venni. Fontos, hogy több mozgáshoz, játék helyzethez kapcsolódó dalosjáték és kevesebb játék nélküli, évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódó ének alkossa a zenei nevelés dalanyagát. A dalanyag összeválogatásánál lényeges szempont még a gyerekek életkora, a csoport összetétele. A ritmus, hangterjedelem szempontjából a gyerekek számára nehéz dalok pl. egy - egy vallásos témájú ének - alkothatja az énekhallgatás anyagát. Egy - egy ilyen dal az óvónők előadásában emelheti egy - egy ünnep hangulatát.

Az óvodai zenei nevelés egyrészt a gyermekek spontán kezdeményezéseire, másrészt az óvónő kezdeményezéseire épül. Az egymásra épülő kötött és kötetlen foglalkozások mellett sok lehetőség van az alkalomszerű helyzetek kihasználására. (hangulatkeltés, egy - egy gyermek érzelmi állapotának befolyásolására, várakozási idők kitöltésére, gondozási műveletek közben)

A gyerekek életkora, a csoport összetétele, fejlettsége, a zenei feladat határozza meg, hogy mikor melyik formát alkalmazza az óvónő. A gyerekek egyéni érdeklődésükből, fejlettségüktől függően vegyenek részt a kötetlen, illetve kötött foglalkozásokon. A foglalkozás időtartamát is a gyerekek többségének érdeklődése, kora határozza meg.

A 3 - 4 éveseknél a társas együttmozgás mondókái, énekei mellett még inkább az együtttérzés játéka, a testérzet fejlődését segítő mondókák, énekek dominálnak.

A 4 - 5 éves gyerekeknél a mozgáskészség további fejlesztése a cél, olyan játékok megismertetésével, amelyekben jelen van a küzdő szellem. Egyre több dalos játék megtanításával az 5 - 6 évesek már képesek lesznek önállóan is játékot szervezni.

Az óvodai zenei nevelés sok nevelési, fejlesztési lehetőséget hordoz. Egy - egy dalos játék eljátszása közben a gyerek érzékeli a magyar dal, - tánc és játéknyelvet.

- Közben megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik,
- figyelmét összpontosítja,
- mozgása egyre rendezettebb, harmonikusabb lesz,
- fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása,
- kommunikációs készsége - alakul társas kapcsolata,
- új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg, így fejlődik, bővül szókincse.

Népszokásaink elsősorban a felnőttek életének velejárói. Nem célszerű tehát felnőttek tekinteni óvodás gyermekeinket. Ne akarjunk hangterjedelmüket, éneklési készségüket messze meghaladó, érzelmi világuktól távol álló felnőtt dalokat énekelteni. Ismerni kell a népi hagyományainkat ahhoz, hogy azokból mit lehet már ebben a korban megismertetni gyermekeinkkel. Mi az, amiről csak halljanak, s mi az, amit cselekvőleg és könnyen elsajátíthatnak anélkül, hogy életkori sajátosságaikat meghaladó feladatok elé állítanánk őket.

Mondókáink, dalaink néprajzi háttéréről, mögöttük lévő világról keveset tudunk. Egyre jobban elgépiesedett világunkban mindinkább értetlenül állunk népi kultúránk művészi megnyilvánulásaival szemben. Pedig jaj annak a népnek, mely saját értékeit kezdi idegennek érezni, és értetlenül áll a saját lelkét kifejező művészi alkotások előtt. Elveszti azonosságtudatát, saját magát. S hogyan tudja a másokét felfogni, értékelni, ha a magáét sem tudja már értékelni, megbecsülni.

6.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A 3 – 7 éves korú gyermeket környezete állandó vizuális ingerekkel bombázza, minden pillanatban vizuális tapasztalatokat szerez. A gyermek és az őt környezetéből érő spontán vizuális ingerek és a szervezett tevékenységek hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik.

Nevelési folyamatunk fontos része maga a vizuális nevelés, amely magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezet alakítást.

Óvodánk épített és tárgyi környezete, esztétikus díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött tevékenységekkel együttesen alkotják a vizuális nevelés hatását.

A mi feladatunk, hogy teremtsük meg a feltételeket a kisgyermek ábrázoló – és konstruáló képességének fejlődéséhez, fejlesszük képi gondolkodásukat. Legfontosabb feladatunk, hogy felkeltsük a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát és eljuttassuk a gyermekeket az alakítás öröméhez.

Figyelembe kell vennünk az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.

A vizuális nevelés komplex, összetett nevelési terület, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, beépül a mindennapos tevékenységek folyamatába, s nem pusztán egy foglalkozási ágra szűkül le.

A vizuális nevelésen belül résztvékenységnek tekinthetjük az alkotó-alakító tevékenységet, amely ugyanúgy alaptevékenysége a gyermeknek, mint a játék.

6.6.1. A vizuális megismerés-látásnevelés

Meg kell tanítani a gyermeket a látás művészetére. Minél több és változatosabb látványélményhez kell juttatni a gyermekeket, - az egyszerű odafordulástól az ámuló csodálkozásig, a rácsodálkozástól a vizsgálódásig – ahhoz, hogy képesek legyenek a befogadásra, és az alkotó hozzáállásra.

A vizuális észlelés fejlődése a 3-6 éves korban a legintenzívebb. A megismerésben a látás átveszi a vezető szerepet, a tapintás és a hallás pedig segíti ezt a folyamatot. Az érzékszervek fejlettségi szintje segíti a gyermeket a világ megismerésében, megfigyelésében.

A népi kismesterségekkel való megismerkedés, a közvetlen tapasztalás és az élményszerzés olyan ismeretekhez juttatja a gyermeket, amelyekből megtudja, hogyan készíthetők el környezetünk tárgyai, eszközei (szóttések, kelme-festés, agyagedények, vesszőből kerítés, mézeskalács, nemezbetlehem, népi hangszerek, stb...).

Fontos még megismertetni a gyermekkel a népművészet tiszta stílusát, forma és színvilágát, díszítő elemeit, melyek rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, érzelem és képzeletgazdagság, eleven színvilág, dekorativitás jellemzi mindkettőt. Ezáltal is formálódik ízlésviláguk, fejlődik gondolkodásuk, fantáziájuk, kreativitásuk.

A kreatívfejlesztésben fontos szerepet tölt be a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szövés, a vesszőfonás, a mézesbábformálás, a tojásfestés, az írókázás, a nemezelés, a gyermekjátékok készítése, az agyagedények formálása is mind ezt a célt szolgálják, és hozzájárulnak a gyermekek környezetesztétikai érzékenységének és aktivitásának kibontakoztatásához.

A természetes anyagok elsődlegessége, felhasználási lehetőségük sokszínűsége formai és technikai tapasztalatszerzést biztosít. Megmunkálásuk újszerű, érdekes helyzeteket teremt, a megszokottól eltérő megoldások kipróbálását, a plasztikai gondolkodás sajátos lehetőségét kínálják.

A természetben talált anyagok átlagtól eltérő, érdekes, újszerű formájukkal megindítják a gyermeki képzeletet, így megmunkálásuk során a gyerekek fokozatosan élik át a valódi alkotás örömeit.

Az a tény, hogy ebben a korban a fejlődés elsősorban a tevékenykedés feltételei között biztosított, rámutat arra, hogy milyen fontos szerepe van az óvónőnek a vizuális feladatrendszerének megtervezésében. Azt kell elérnünk, hogy a gyerekek vágyat érezzenek érzelmeik, gondolataik, élményeik képi-plasztikai kifejezésére, az alkotó-alakító tevékenységre, környezetük esztétikus formálására, alakítására.

A vizuális nevelés a művészeti nevelés része. Az esztétikai neveléssel együtt a célja az, hogy a szépség fogalmát megalapozza, és az alkotás örömeire rávezesse a gyermeket.

Célunk még:

- Művészeti alkotások megszerettetése
- A gyermek minél alaposabb megismerése, hiszen fontos tájékoztatást nyújt számunkra a gyermek mindenkori állapotáról maga a tevékenység és a létrehozott alkotás.
- tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzés biztosítása, anyagok eszközök tulajdonságainak megismerése,

- az elsajátított technikák által a napi élet gazdagítása. (pl. játékokhoz kiegészítők készítése, környezetünk díszítése),
- különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, megismertetése,
- Az alkotás örömeinek megtapasztalása, önkifejezésre ösztönzés,
- Esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítása
- Érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt
- Érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése
- Szokásrendszer alakítása
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása
- Finommotorika fejlesztése

6.7. Mozgás

A **mozgás** szerepe az óvodás gyermekek életében hangsúlyozott jelentőségű, hiszen részleges vagy teljes hiánya, illetve egyoldalúsága az egészséges testi-lelki fejlődésük zavartalanságát veszélyeztetné. A gyermekekkel született természetes mozgásigény kielégítése nélkül a megfelelő pszichikai fejlődésük sem biztosított.

A mozgásfejlesztés a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben, valamint a tanulási tevékenységek során történik.

A mozgásfejlesztés alapvető céljai

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése.
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, bő gyakorlási lehetőség biztosításával.
- A testi képességek - fizikai erőnlét - fejlesztése.
- Egészséges életmód kialakítása
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése
- Változatos eszközök alkalmazása
- Mozgásos játékok beépítése
- Nagymozgás, és finommotorika fejlesztése
- Szabad levegőn való tudatos mozgásfejlesztés
- Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba
- Baleset megelőzés a megfelelő környezet biztosításával, erkölcsi neveléssel

A mozgásfejlesztés tartalma ezeken területen teljesíthető:

- a gyermek kötetlen, motivált, szabad mozgástevékenységének biztosításával,
- a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és
- ügyességfejlesztő sportprogramok körültekintő fejlesztésével.

A *szabad játék* és a pedagógus által kezdeményezett és irányított *mozgásos játék*, illetve *torna* fejleszti a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, egyensúlyozás, függés, dobás), valamint testi képességét: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. A mozgásos játék és a testnevelés kedvező hatást gyakorol a gyermeki szervezet növekedésére, teherbíró-képességére és az egyes szervek teljesítőképességére is (csont-és izomrendszer, légző- és keringési rendszer).

A torna és a mozgásos játékok a mozgáskultúra fejlesztése mellett elősegítik az a személyiség akarati tényezőinek (pl.: önfegyelem, kitartás, önállóság, bátorság, feladat – és szabálytudat) alakulását is. Kiegészítik és felerősítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A rendszeres mozgás az egészség megőrzésének egyik alapfeltétele, ezért nevelőmunkánk során kiemelt jelentőségű a mindennapi testnevelés, melynek időtartama általában 10-15 perc. Heti egy alkalommal pedig minden csoportban nagytestnevelés van, az életkortól függően 12-25 perces időtartammal. Ugyancsak hetenként legalább egyszer lábtornát tartunk külön a lábfej-talp-boka izmok és ízületek erősítésére, a lábboltozat süllyedésének megelőzése céljából. Ez egyben a helyes testtartás, járás elősegítését is szolgálja. A hét egy meghatározott napján a középső-illetve nagycsoportosok uszodába mennek.

Fontosnak tartjuk, hogy a foglalkozások jól felépítettek, tartalmasak, játékosak legyenek. Gondosan készülünk minden tevékenységre, amelyet az időjárást figyelembe véve és ahhoz alkalmazkodva lehetőség szerint a szabadban (udvaron) végzünk. Akár kint, akár a csoportszobában történik a foglalkozás, gondosan ügyelünk a feltételek megteremtésére, a balesetek megelőzésére.(tárgyi feltételek, eszközök)

A testnevelések alkalmával ügyelünk arra, hogy a gyermekek megfelelő öltözetben, illetve lábbeliben /lábtorna esetén cipő nélkül/ vegyenek részt a gyakorlatokban.

Az óvónőnek is a tornához megfelelően kell öltöznie!

Tornaterem hiányában csak a csoportszobák állnak rendelkezésünkre a testnevelések megtartására. Ezért a függeszkedést, vagy dobást igénylő gyakorlatokat, játékokat kedvező időjárási viszonyok esetén inkább az udvari eszközök, illetve a közeli játszótérek teszik lehetővé. Jelentősnek tartjuk a friss levegőn történő mozgás egészségmegőrző szerepét, s mivel óvodánkat zöldövezet veszi körül, rendszeresek a séták és az udvari és játszótéri levegőzések, mozgások, játékos tevékenységek.

Fokozottan figyelünk a balesetveszély elhárítására, a tárgyi feltételek és eszközök biztosítására, az eszközök helyes használatának megtanítására, és gondosan készülünk minden tevékenységre akár a csoportszobában, akár a szabadban végezzük.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyerekek számára örömszerző tevékenység legyen a mozgás, hogy felfedezzék annak igényét, hogy mozogni szükséges és hasznos, s ez szükséglet motiválja őket mind magasabb szintű mozgásformák elsajátítása felé. Továbbá, az, hogy a helyesen végzett gyakorlatok, elemek, a helyes attitűdök kiemelésével, dicséretével, a sikerélmények lehetőségeinek megteremtésével ösztönözzük az óvodásokat. Tehát az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével a differenciálás és pozitív megerősítés az irányadó szempontok.

Célunk: tervszerű és céltudatos felkészüléssel **a játékosság elvét mindenkor szem előtt tartva** a mozgás, torna iránti vágy felkeltése a gyermekekben. Ennek érdekében igyekszünk lehetőségeinkhez mérten sokszínű és tartalmas foglalkozásokat, az eszközök változatosságának biztosításával örömteli és élmény gazdag tevékenységeket kínálni/nyújtani a gyermekek számára.

Ugyanakkor katolikus óvoda lévén arra törekszünk, hogy a testi nevelés, a jól felépített foglalkozások a számunkra különösen fontos közösségi értékek formálódását is előmozdítsák, úgymint: együttműködési készség, tolerancia, egymás segítése, figyelmesség, empátia, alkalmazkodás, kudarctűrő-képesség, stb. Továbbá az együttléttel, együttes alkotással, közös játékokkal a közösségi érzés fokozása, valamint élménynyújtással jó hangulat megteremtése.

6.8. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés (környezeti tartalom)

Születésünktől kezdve ismerkedünk a környezetünkkel, rácsodálkozunk dolgokra, hajt bennünket a megismerési vágy.

Erre a természetes kíváncsiságra támaszkodva, és azt fenntartva kell kielégítenünk a gyermekek megismerési vágyait.

A gyermeki kíváncsiság, a rácsodálkozás élménye és öröme a kulcs környezetünk felfedezéséhez. Izgatják, foglalkoztatják a közvetlen környezetében megfigyelhető jelenségek, növények, állatok. Személyes tapasztalatai formálják a gyermek viszonyát, érzelmeit, alapozzák a későbbi felelős felnőtt magatartását. Ezért minden gyermeket nevelő felnőtt (szülő, nagyszülő, pedagógus) lehetősége és felelőssége, hogy a kíváncsiság kielégítésében segítséget nyújtson.

Az óvodás korú gyermekek tapasztalatszerzésére és cselekvésére egyaránt jellemző azok önkéntelen jellege. Addig néz vagy hallgat valamit, addig cselekszik valamilyen tárggyal, amíg az számára érdekes. Ez az adott életkor fő tevékenységi formájából, a játékból ered. A gyerekeket nekünk kell minél több élményhez juttatni, hogy azok mélyítsék kötődésüket a természethez.

A környezeti nevelés célja: a környezettudatos és környezetbarát magatartás és életvitel elsajátítása. Ebben a folyamatban a gyermeknek meg kell ismernie önmaga helyét és lehetőségeit,

ugyanakkor felelősségét is a természetben és a környezetben.

Katolikus óvodaként talán jobban kötődünk a természethez, hiszen Isten nekünk embereknek teremtette, és nekünk adta, hogy gondoskodjunk róla, vigyázzunk a növény- és állatvilágára. Ezért tartjuk fontosnak, hogy a gyermeket már kicsi kora óta hozzászoktassuk a természet értékeinek megismeréséhez, annak védelméhez. A természethez való kötődésünk nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szinten is jelen van minden napjainkban.

A csoportszobán kívül gyakran kirándulunk az érintetlen természetbe, ahol mindent a maga élőhelyén láthat meg a gyermek, és felfedezheti a növény- és állatvilág titkait. Ellátogatunk családi házhoz, ahol a háziállatok életével ismerkedünk meg. Sok kisgyermeknek ez újdonság, hiszen emeletes házban laknak, és ilyen állatot van aki csak képen látott.

Itt meg is simogathatja őket. Meg kell ismerkednie a gyermeknek a kulturális intézményekkel, egészségügyi intézményekkel, ahol személyes tapasztalatokat szerezhethet. Igyekszünk a tanév során minél több élményt nyújtani a gyermekek számára, hogy betekintést nyerjenek az élet minden titkába.

6.8.1.A külső világ tevékeny megismerésének feladatai

- A teremtett világ szépségére való rácsodálkozás, a gondviselő Isten
- mindenhatóságának, szeretetének megéreztetése, az iránta való hála érzésének
- felébresztése, az ember felelőségének megláttatása,
- életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése
- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos
- megfigyelése,
- ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a
- családi, tárgyi kultúrával,
- megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése,
- a környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alapozása, alakítása,
- a közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés,
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- az önálló véleményalakítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a
- környezet alakításában,
- ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal,
- ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal.

- részvétel egyházi ünnepeken,
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekben:
- téri tájékozódás alakítása,
- mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás,
- ítéletalkotás és mennyiség szemlélet alakítása, segítése.

Környezeti nevelési elveink

A teremtés Isten embernek szánt ajándéka, Isten és ember találkozásának színtere, amelynek Istentől rendelt célja van. Isten a teremtéskor betöltötte a föld ürességét és öröme telt teremtményeiben: „és Isten látta, hogy mindez jó” (vö. Ter 1,4.10.12.18.21.25.31).

Feladataink:

- Energiatakarékosság
- Vízta karékosság
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Újrahasznosítás
- Komposztálás
- Környezettudatos vásárlás

6.8.2. A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalom)

Az óvodai matematikai nevelés a nevelő – oktató munkánk egyik fontos területe. Célja: a sokoldalú matematikai tapasztalat – és ismeretszerzés, a gondolkodás és egyéb értelmi képességek fejlesztése, ezek segítségével előkészítés az 1. osztályos munkában való zökkenőmentes bekapcsolódásra.

A matematikai viszonyok, összefüggések, problémák iránti érdeklődés matematikai tevékenységre készíti a gyermeket. A matematikai viszonyok cselekvő létrehozásában, a gondolkodási tevékenységben megnyilvánuló élénk érdeklődés a matematikai ismeretek folyamatos bővülését eredményezi, a gondolkodást egyre magasabb szintre juttatja. Hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy ne torpanjanak meg egy-egy matematikai probléma megoldása előtt, kísérletezzenek újabb megoldások keresésével.

Ha a gyermekek érdeklődését folyamatosan kielégítjük, újabb matematikai feladatokra irányítjuk, fokozatosan fejlődik a matematikai ismeretszerzéshez való pozitív viszonyuk.

6.9. Munka jellegű tevékenységek

A gyerekek a munkát, éppúgy, mint a játékot, örömmel végzik. Ezért szívesen azonosulnak a munka céljával.

A munka játékos jellegű, célra irányuló tevékenység, amely felelősséggel jár. Közben az óvónő céltudatos irányításával a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Így hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez.

Az óvodában a munka elsősorban a közösségért végzett tevékenység, elősegíti tehát a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását.

A középső csoportban már bevezetésre került az önkiszolgálás, ami újdonság volt a gyerekek számára. Feladatunk volt a szokásalakítás ezen a téren. Év végére már ügyesen elsajátították a feladatokat. Nagycsoportban bővílni fog az asztal leszedésével a feladatkör, valamint az evőeszköz - használatban a kés mind biztosabb használata az étkezések alkalmával, valamint a levesmerítés. Étkezés befejeztével egy kisgyerek összesöpör az asztal körül. Természetesen a dajka néni tökéletesíti azt.

Az élősarok gondozása is a gyerekek bevonásával történik. (szobanövények öntözésében részt vesznek, terméseket, lehullott leveleket gyűjthetnek, télen havat söpörhetnek, kora tavasszal csíráztathatnak.)

Udvari játék alkalmával feladatunk lesz a játékok elpakolása, illetve torna alkalmával az eszközök kiosztása. Ez a többi foglalkozásra is érvényes, pl. vizuális tevékenységek.

Emellett bevonjuk őket az öltöző rendjének kialakításába, a játékok megjavításába, az ünnepi ajándékkészítés alkalmával mind önállóbban tevékenykedjenek. Legyenek figyelmesek a kisebbekkel, segítsék őket!

Adják át az üzeneteket szüleiknek, a másik felnőtteknek. A csoport programjainak tervezésébe is bevonjuk őket, kikérjük a véleményüket, megoldási módokat, ötleteiket meghallgatjuk.

Szülői értekezletek előtt készítünk a szülők számára valami kis meglepetést (pogácsát, gyümölcssalátát, kompótot), amellyel várjuk a szülőket, amit gyermekük készített erre az alkalomra. Ez szintén feladat a gyermekek számára, amit a felnőtt segítségével örömmel végeznek.

Cél:

- Tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát;
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- Tanulják meg az egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

6.9.1. Az óvodapedagógus feladatai:

A legfontosabb azoknak a gyermekméretű eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetőek.

Fontos továbbá:

- a munkavégzés ösztönzése, értékelése;
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása;
- a szülők munkájának megismertetése;
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.
- minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- a munkaeszközök számára biztosítunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- adunk lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- sok dicsérrettel és buzdítással növeljük a gyermekek aktivitását.
- arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

6.9.2. A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

- Megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.), azok rendben tartása.
- Elegendő munkalehetőség (amit csak tud – a gyerek végezzen).
- Elegendő idő a munka elvégzésére (ne kelljen a gyerekeknek egymást várniuk).
- Megfelelő hely, hogy az adott feladatokat kényelmesen, egymást nem akadályozva végezhessek el.
- Nyugodt légkör, hogy békés hangulatban tevékenykedjenek, legyen lehetőségük társaiktól, vagy felnőttől segítséget kérni.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezessük be. A gyerekek fejlettségétől függően értékeljük a munkát. A munkafeladat mindig jutalom, kitüntetés legyen, egy bizalom a gyermek felé

6.9.3. A tevékenységek megszervezése

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő hatást.

Itt is érvényes, amit a tevékenységről általánosságban elmondunk: alapvető körülmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégeznek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A gyermek éppúgy élvezi a munkatevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekekre kényszerített feladat legyen. Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időközönkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége.

A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni.

Azt felesleges meghatározni, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 7 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá.

A munka megosztása során fontos feladnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan oly módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését. A munkára nevelés általános értelemben magába foglalja a termelést, a gazdálkodást is, azaz a valódi értékteremtő képességek fejlesztését. Nekünk az óvodában ennél kevesebbel kell megelégednünk, azonban ez nem jelenti azt, hogy ne tudnánk megismertetni a gyerekeket a munka társadalmi értékével. Vegyük például azt, amikor a gyerekeink a szülők segítségével papírt gyűjtenek.

A gyerekek képesek felfogni, hogy munkájuk eredményeként kirándulni mehetnek, játékot, meséskönyvet vásárolhatnak. Ez értékteremtés, ami alatt itt anyagi értéket értünk, de felfogásunkban az érték nemcsak materiális, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai...stb. Fontosnak tartjuk tehát az óvodában az élősarok kialakítását és kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának. Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismereteket szereznek a gyermekek.

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely befolyásolja az óvodás korú mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel. Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak.

Munkavégzés közben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolatai, de nemcsak a közösségért végzett munkában, hanem az önkiszolgáló tevékenység során is.

Óvodánkban igyekszünk megteremteni a gyermekeink számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségeket, feltételeket. Törekszünk arra, hogy amit csak tud a gyermek végezzen - elegendő munkalehetőség biztosítása.

6.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató *tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.*

A tanulás áthatja az egész életünket. Szerepet játszik az érzelmi fejlődésben, a társadalmi érintkezésben, új készségek elsajátításában, és az egész személyiség fejlődésében is.

Témaköre rendkívül széles, beszélünk a *tevékenység szerint:*

- mozgásos (motoros),
- érzéki (szenzoros),
- szóbeli (verbális) tanulásról.

Szándéka szerint:

- szándékos és
- nem szándékos tanulásról.

A tanulást kiváltó külső hatás szerint:

- nem szociális és
- szociális tanulásról.

- A spontán tanulásnál a gyerekek modellt, mintát követnek. Különböző eszközökkel manipulálnak, szerepeket, szabályokat sajátítanak el. Ez önkéntelen, bármikor, bárhol kialakítható. A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a spontán tevékenységnek.
- A szervezett tanuláson azokat a kötetlen foglalkozásokat értjük, amelyeket az óvónő kezdeményez, és vezet tudatosan. Ez akkor eredményes, ha az adott témakör tartalmi kifejtését több irányból teszi tapasztalhatóvá és a gyerekek számára választhatóvá.
- Szituatív (helyhez kötött tanulás) A gyermekeknek a cselekvésbe ágyazott gondolkodásukat fejleszti. Szervezett tanulás, amelyeket az óvónő kezdeményez és vezet TUDATOSAN.

Az Óvodai Nevelési Programban foglaltak szerint:

Óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja.

A megfigyelés, az emlékezetbe vésés ebben a korban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás azonban csak később kezd kialakulni.

A tanulás a gyerekek világképének alakulását is befolyásolja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek.

A sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra. Ezáltal pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük. Gazdagodik fantáziájuk, fejlődik gondolkodásuk, beszédük, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

Életkori sajátosságaiból következik, hogy az óvodás korú gyermek érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésen keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a jókedv, a mozgásigény, az utánzás utáni vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítetik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai alakulnak, gyarapodnak, tanul.

Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a gyermekek ismeretei bővíthetők. A folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire.

Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Ebben az életkori szakaszban a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenységrendszerében jön létre.

A tanulásban a gyermeket elsősorban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. A problémaszituáció is szellemi aktivitásra ösztönöz. Ha a gyermekek maguk találják ki a megoldást, átélhetik a felfedezés örömét.

Az önállóság is erős motiváló tényező. Ezért nevelőmunkánk során a tanulási folyamatban a gyerekek kérdéseire, megjegyzéseire építve kell az ismeretszerzést építeni.

Mivel a fejlődés nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék! Ezért egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítsük a gyereket tevékenységre!

Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad! A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását. Tehát az óvodások is tanulnak, de formájában, módszereiben eltérő az iskolai tanulástól.

A szabadon választott játék óriási információhalmazt tartalmaz. Az ismeretek szinte spontán „beépülnek”, felidézhetőek és felhasználhatóak később hasonló szituációkban. Tehát a gyermek az óvodában a játék során igenis tanul!

Maradjon meg játék az óvodában annak, ami, de ne zárjuk ki a játék adta tanulás jelenlétével lehetőségét, szükségességét. Aktivitásának, érdeklődésének során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

Célunk, hogy magabiztos, önálló, alkalmazkodni képes, kreatív nagycsoportosok hagyják el óvodánkat, akik kulturált magatartásformákkal, gazdag érzelmvilággal és fejlett kognitív funkciókkal rendelkeznek.

Ebben az életkorban különösen árt a direkt, kényszerítő tanulás! Fontos, hogy öröm maradjon a tanulás gyermekeink számára, és ne kellemetlen kötelesség!

Munkánk során együtt kell élnünk a gyerekekkel, és a tanulásnak e kötetlen formája az óvónőtől sokkal több felkészülést, nagyobb odafigyelést igényel.

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok, ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen környezetéből származnak. Fontos azonban, hogy az újabb tapasztalatok szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartamuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön!

A tanulási folyamatban elfogadó, megerősítő légkört kell teremtenie az óvónőnek, amelyben a gyermekek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözzük a gyerekeket! Így a gyermeket sikerélményhez juttatjuk, és ennek motiváló hatására építhetünk. Hiszen az óvodás gyermekek az érzelmek uralma alatt élnek. A tanulás pedig a gyermekek önkéntelen figyelmére épül, vagyis a gyermek aszerint érzékeli a tanulásban való részvételt, hogy milyen érzelmi kapcsolata van a tanulás tárgyával, anyagával, az óvónővel.

Nevelőmunkánk során a célunk, hogy a gyermek megkedvelje a tanulást, mint számukra érdekes és sikert is biztosító tevékenységet. Hiszen a gyerek örömmel vesz részt abban, amit szeret, amihez pozitív érzelmek kötik.

Igyekszünk azokat a motívumokat figyelembe venni, amelyek a gyermekek legkülönbözőbb cselekvéseit kiváltják. Felébresztjük a gyermekben a megismerés örömét, támaszkodunk a gyermek érdeklődésére, tevékenységi vágyára, önállóságra való törekvésére.

Ezért a gyermekek felé szeretetteljesen közeledünk, empátiát, toleranciát tanúsítunk, ráfigyelünk, érdeklődést mutatunk iránta. A módszerek kiválasztásánál nagyon körültekintőnek kell lennünk, és törekszünk arra, hogy a gyerekek számára élvezetes legyen a tartalmi feldolgozás.

Pl. egy adott téma feldolgozása során legyen minél több problémaszituáció, feltétlen kapcsolódjon hozzá önálló tevékenykedés, manipuláció, vizsgálódás. Közben lehessen véleményt mondani, beszélgetni, sőt vitatkozni is!

Legyen a tapasztalatszerzés felfedező jellegű, a próbálkozás, a gyermeki magyarázatok kellő hangsúlyt kapjanak. Legyen alkalmuk megfogalmazni tapasztalataikat, véleményüket.

Lehetőségeinkhez képest (téma, időjárás, tárgyi feltételek) igyekszünk a tanulás tartalmát megjeleníteni, és csak akkor kiragadni onnan, ha nincs mód azt közvetlenül tapasztalni.

Ha mégis így van, akkor igyekszünk minél több olyan eszközt használni, amely a gyermek környezetében előfordul. Persze ügyelünk arra is, hogy ezek szemléletesen reprezentálják a tartalmat. Lehetőség szerint választási lehetőséget adunk a gyerekeknek.

7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4.§ 12. szerint:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek:

1.1. sajátos nevelési igényű gyermek,

1.2. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

1.3. kiemelten tehetséges gyermek,

2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatástól szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

7.1.Sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelemvagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nkt. 4.§23.)

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti. Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű embernek tekintjük jogát tiszteljük, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

A differenciálás értelmezésünk szerint azt jelenti, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni.

Az integrációnkat az inkluzív pedagógiai gyakorlat azon részeként valósítjuk meg, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti.

A gyerekeket arra neveljük, fogadják el, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes legyen számukra.

Olyan pedagógiai környezetet alakítottunk ki az óvodában, ahol a különbözőség elfogadása felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodánkat választó családokban, elmaradott szociokulturális rétegekörnyezetben felnövő gyermekek is vannak, azokkal szemben, akiket születésüktől fogva meleg, védő, segítő keresztény emberi közösség és ösztönző kulturális légkör vesz körül. Minden emberi tevékenység kialakulásának megvan a maga legkedvezőbb szenzitív szakasza. Az óvoda szociológiai környezete, a keresztény értékrend hiteles megvallása és közvetítése készítetett arra bennünket, hogy ezt a feladatot tudatosan felvállaljuk.

Külön kiemelt feladatnak tekintjük a sajátos nevelési igényű gyermek esetében:

- a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szintjeinek ismeretét
- csoport felkészítése a kapcsolatfelvételre és kapcsolattartásra
- a fogadó óvoda más gyermekcsoportjainak felkészítését a kapcsolatfelvételre
- a sajátos nevelési igényű óvodára felkészítését
- a szülők kétoldali felkészítését

7.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készséget.

7.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (Nkt. 4.§2.)

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatást biztosítunk számára a Szakértői véleményben megfogalmazottak szerint.

7.4. Kiemelten tehetséges gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. (Nkt. 4.§13.)

Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, éppen ezért feladatunk, hogy élménydús környezetet teremtsünk óvodásainknak. Tehetségfejlesztés megalapozása, érzelmi alapok lerakása, lehetőségek megkínálása a feladatunk

Tehetséggondozó tevékenységünk során a gazdagítás/dúsítás módszerét alkalmazzuk. Programjainkat valamennyi gyermekünk számára kínáljuk, nem alkalmazzuk a kiválasztás módszerét, ugyan akkor nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre.

7.4.1. Tehetséges gyermekek felfedezésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:

- Esetmegfigyelés,
- személyiség megfigyelés.

Tehetséggondozásunk célja:

- felismerni a tehetséget és megjelenési formáit,
- segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben,
- kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit,
- a harmonikus személyiségfejlődés érdekében a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség),
- megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása.

Feladataink:

- sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében,
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés,
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése,
- elfogadó és támogató környezet kialakítása,
- a tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel,
- pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen,
- partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében,
- a szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében.

7.4.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;

7.4.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- a rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítségének formái:

- kedvezményes étkezés biztosítása,
- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel, megoldási lehetőségek keresése az időszakos nehézségek (tüzelő, meleg ruha, élelmiszer hiánya) megszüntetésére a helyi karitatív szervezetekkel együttműködve.

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi.

7.5. Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások, az érték és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szint, és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le.

A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában, az iskolában, a gyermek teljesítmény-, viselkedés-, és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai – iskolai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer (kellene, hogy legyen!), hiszen a gyermek minden problémája (éhsége, kék foltjai, agresszivitásai, szorongásai stb.) itt érzékelhető először.

Az óvoda és az iskola a legfontosabb társadalmi intézmény, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik, így nem kell őket külön „felderíteni”, elérhetők, befolyásolhatók segíthetők. Minden gyermekről többoldalú információhoz lehet jutni. A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrhetőek a tünetek alapján.(nem megfelelő viselkedés, elhanyagoltság, ruházat, higiénia).

A hátrányos helyzetű, különböző problémákkal küzdő gyermekek számára az iskolában vagy óvodában a pedagógus vagy gyermekvédelmi felelős közvetlen kapcsolatot „hozzáférhetőséget” jelent., így a gyermek „hogyléte” erőfeszítés nélkül, folyamatosan nyomon követhető.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja megfogalmazta az óvoda funkciói között azt, hogy óvó – védő funkciót kell betöltenie. Ahhoz, hogy ez a cél megvalósulhasson, kiemelten kell kezelni az óvodákban a gyermekvédelmet! Ebben a munkában mögöttük áll a Gyermejkölési Szolgálat teljes szakmai szolgáltatása, mint komplex támogató csoport.

Fentiek alapján az oktatási – nevelési intézmények feladata, hogy felismerje a problémát, keresse az okokat, nyújtson segítséget illetve jelezzen az illetékes szakembernek.

Az óvodai – iskolai gyermekvédelem **célja**: a prevenció, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség megelőzése. Illetve a veszélyeztetettség megszüntetéséhez segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükséglet – kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje.

Segítséget jelent rövidebb, hosszabb ideig tartó támogatásuk, anyagi segítyezésük, lehetőség szerint társadalmi integrációjuk. Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran veszélyeztetettséghez vezet.

Veszélyeztetett gyermekek, akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy gondozó környezet nem biztosítja.

Kialakulásához vezető tényezők: a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás valamint a családban a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény)

Segíteni tartós, szakemberek által nyújtott támogatással lehet, hogy életesélyeik, fejlődési lehetőségeik javuljanak.

7.5.1. A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselője!
- Szociális ellátások számba vétele
- Általános prevenciók tevékenységek
- A hátrányos – és veszélyeztetett helyzetű gyermekek felmérése az intézményvezető közreműködésével - Ezek nyilvántartásba vétele
- Tanácsadás szülőknek, pedagógus kollégáknak

Mindezek tudatában a gyermekvédelmi felelősnek az adott intézményben helyzetelemzést kell készíteni, elkészítve a gyermekekre vonatkozó mutatókat.

Feladata továbbá, hogy felderítse a gyermeket veszélyeztető okokat. Ennek alapfeltétele, hogy a pedagógus ismerje a

- gyermek személyiségét
- családi hátterét
- környezetét
- baráti – és kortárs kapcsolatait.

Ennek érdekében végezzen többszöri családlátogatást, ha szükséges, nyújtson nevelési segítséget, illetve adjon tanácsot, valamint hívja fel a szülők figyelmét a gyermek fejlődésére! Javaslatot tehet gyermekpszichiátriai vizsgálatra, vagy irányíthatja a gyermeket Nevelési Tanácsadóba.

Előfordulhat, hogy a szülő nem együttműködő, és a gyermek érdekében tett javaslatot nem fogadja el, vagy egyszerűen pedagógiai eszközökkel nem képes a hatások megelőzésére.

Ez esetben a gyermek érdekében intézkedhet, elsősorban a Gyermekjóléti Szolgálat felé kell jelzéssel fordulnia és a továbbiakban is együttműködni azzal.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- Az óvodások száma összesen
- Ebből a veszélyeztetettek száma
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma
- Három vagy többgyermekes családban élők száma

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- Családi környezet
  - Nevelési hiányosságok
  - Bűnöző családi helyzet
  - Rossz lakásviszonyok
  - Egészségügyi okok
  - A gyermeki személyiségben rejlő okok
  - Anyagi okok
  - Megromlott családi kapcsolat
- Családon kívüli környezet
  - Életvitel az utcán történik
  - Életvitel az italboltban történik
  - Kéregetésre kényszerítés

- Hajléktalanok, önkényes lakásfoglalók
  - Kábítószerelés
  - Pszichiátriai kezelés
  - Munkanélküliség
  - Váltakozó párkapcsolatok
- Az ismeretek birtokában a szükséges lépések megtétele, balesetvédelem.
  - Épületenként egy - egy gyermekvédelmi felelős segíti az óvodapedagógusok körültekintő gyermekvédelmi munkáját, baleset-megelőzését.
  - Munkájukat megbízás alapján végzik.
  - Évente kötelező a gyermekvédelmi program elkészítése, gyermekvédelmi ismeretek karbantartása, bővítése.
  - Rendszeres konzultáció óvodapedagógusokkal, intézményvezetővel
  - Családlátogatások szervezése

Kapcsolattartás szükséges:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Központ
- Gyermekvédelmi Ügyintéző
- Nevelési Tanácsadó
- Szakértői Bizottság
- Karitás csoportok
- Máltai Szeretetszolgálat

A gyermekvédelem minden gyermekre kiterjedő gondoskodás. Ezért óvodánk gyermekvédelmi felelőse (Hídvári Krisztina) a nevelési év folyamán minden egyes gyermeket figyelembe véve, fejlődését követve látja el feladatát, és ha szükséges, a problémákra nézve teszi meg a szükséges lépéseket.

8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Óvodánkban folyó nevelési rendszerünkben iskolaérettnak számít az a kisgyermek, aki a vele azonos korúak társaságában tervszerű nevelőmunkával képes magáévá tenni az általános iskola számára megfogalmazott művelődési javakat.

8.1. Az iskolaérettség általános feltételei:

1. *Megfelelő testi fejlettség* tekintetében fontos, hogy az iskolába készülő gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró legyen. Mozgása ebben a korban már kellően összerendezett, koordinált, akárcsak kezének finommozgásai. Testalkata az első nagy alakváltozás következtében arányossá vált. Az iskolába készülő gyermek már befolyásolni, szándékosan irányítani képes mozgását, viselkedését, illetve testi szükségleteit.
2. *Megfelelő értelmi fejlettség* tekintetében az óvodáskor végére gyermekeink megfelelő differenciáló képességgel rendelkeznek. Az önkéntelen figyelem és emlékezés mellett megjelenik a szándékos emlékezés és figyelem. Környezet felé érdeklődést, nyitottságot mutat. Egyre jobban fejlődik érzékelése, észlelése. Gondolkodásában már képes elszakadni a cselekvéstől és szemléletességtől, kezd kialakulni az elemi fogalmi gondolkodás. Egy egészségesen fejlett, iskolába készülő gyermek képes folyamatosan, tisztán, érthetően beszélni, kommunikálni. Türelmesen végighallgatja, ha más beszél. Fontos, hogy legyenek elemi ismeretei magáról (név, lakcím, szülei neve, foglalkozása) és környezetéről (ismerje a napszakokat, évszakokat, ismerje szűkebb környezetét, az ott élő állatokat). Rendelkezzen elemi mennyiségi ismeretekkel.
3. *Megfelelő munkaképesség* terén jellemezze nagycsoportosainkat a szándékos figyelem, feladattudat, feladattartás, önálló helyzetmegoldásra való képesség továbbá a teljesítményen keresztül történő énérvényesítés, önállóság. A kijelölt feladatokat önállóan végezze . Legyen nyitott az új dolgok iránt, vagyis akarjon iskolás lenni.
4. *Megfelelő közösségi magatartás* kialakításában célunk, hogy gyermekeink képesek legyenek az új iskolai csoportba beilleszkedni, tudjon alkalmazkodni új környezetéhez. Legyen igényük a másokkal való kapcsolatteremtésre, legyenek képesek a felnőttekkel és kortársaikkal aktívan és eredményesen együttműködni. Ehhez elengedhetetlen a szabályokhoz való alkalmazkodás.
5. *A lelki képességek szintjén:* lelkiileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, a tanuláshoz szükséges képességei fejlettek-szándékos bevézés, figyelem- a megfelelő kommunikációra képes, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.
6. *A szociális képességek szintjén:* szociális érettség - elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés – alkalmazkodóképesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte jellemzi.

Napjainkban kezd divatot ölteni az, hogy a gyermek, aki ugyan már betöltötte a 6. életévét, kellően iskolaérett, mégis, hadd maradjon még egy évet az oviban. Úgy gondoljuk, hogy ezek a szülők nagy hibát követnek el gyermekeikkel szemben, hisz ők már alig várják, hogy iskolába mehessenek, s mégis maradásra vannak kényszerítve. Ez ahhoz hasonló, mint amikor a versenyre éhes kiscsikó szájába ott a zabla. Szerintünk mindennek megvan a maga ideje!

Ezért a szülőknek próbáljuk elmondani azt, hogy néha többet árt, mint használ ha még egy évet játszik a gyermek.

Amikor egy gyermekről azt akarjuk eldönteni, hogy iskolaérett – e valójában, azt kell előre meglátnunk, hogy képes – e megfelelni bizonyos alkalmazkodási követelményeknek. A fejlettség és az életkor együttes figyelembevételével történik a beiskolázás.

- életkorának megfelelő testi és szellemi fejlettség
- fejlett kommunikációs képesség
- kifejezőképesség szóban és rajzban
- tudás utáni vágy
- kialakult felelősség és szabálytudat
- alkalmazkodó képesség
- önállóság.
- kreativitás
- aktív figyelem
- irányok, arányok meghatározása
- családi viszonyok meghatározása
- megfelelő magatartásformák, illemszabályok

8.2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Gondozás területén:

- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Helyesen fújja az orrát.
- Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a foglalkoztató átrendezésében.
- Segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja.
- Cipőfűzőjét megkötö, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Az eszközökkel óvatosan bánik.
- A rendetlenséget megszünteti.
- Óvja maga és társai testi épségét.

Munka jellegű tevékenységek követelményei az óvodáskor végén

- Szolgálják ki magukat, vállaljanak önként munkát, azt végezzék el kitartóan és türelemmel.
- Ismerje a munka eszközeit, a napszakokhoz kötött munkafajtákat.
- Működjön együtt társaival a munkakapcsolatok során.
- Beszéljen társaival, tanulja meg a munkafolyamatok és eszközök neveit.
- Legyen alapvető elképzelése tevékenységének célját és eredményét illetően: tudatosan végezze munkáját.
- Legyen tisztában az egyes munkafolyamatok, munkafázisok helyes sorrendiségével, és azt indokolni is tudja.
- Legyen képes erőfeszítéseket tenni a sikeres munkavégzés érdekében, rendelkezzen életkorának megfelelő akarati tulajdonságokkal,
- Legyen egyre ügyesebb, értékelje reálisan munkáját, legyen büszke teljesítményére.
- Óvja és védje környezetét: gondozza a növényeket (locsolás), figyelje és védje az állatokat (etetés, tisztántartás), a személyi környezet tisztaságát és rendjét (nem szemetel, játékokat és használt eszközöket helyrerakja, törölget, havat söpör stb.)

A tanulási tevékenység keretében elért eredmények az iskolába való átmenetet könnyebbé teszik, ha a fejlődés várható eredménye:

- Halmazok képzése: párosítás, számolás, számlálás, párok, ellenpárok keresése
- Testek és síkmértani formák megnevezése, felismerése, tükrözés, hajtás mentén szimmetria keresés, nyitott és zárt fomák
- A környezet minőségi (alak, szín, halmazállapot) és mennyiségi (méretek) jellemzőinek tevékeny megismerése, a tapasztalatok képi és verbális megfogalmazása
- A gyermekek saját tevékenységükön keresztül, a saját tapasztalataik által tanuljanak. Az ismeretszerzés egészüljön ki szociális tanulással is.
- Kognitív képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitás kívánt szintje
- Vizuális, akusztikus, kinesztetikus érzékelés és emlékezet képessége, a személyes tapasztalatok rendszerezése és általánosítása
- Képi és verbális képzelet és gondolkodás, tapasztalatok a környezet formai világáról
- Az egyszerűbb ok és okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat fedezzék fel.
- Jó ítélőképesség szabályok és szempontok összeállítására

Hitre nevelés területén:

- Isten létezésében hisznek.
- A megismert hitbeli és erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani.
- Ismernek egyházi énekeket, imákat.
- Szívesen mennek templomba, otthonosan mozognak ebben a környezetben.
- Életük, szokásaik, lelkületük, sőt egész személyiségük katolikus szellemű formálódása megvalósul.
- A gyermekek örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is tudnak reprodukálni.
- Felismerik az óvoda végére, hogy kapcsolataink, környezetünk Isten ajándékai, amire jó dolog rácsodálkozni.
- Tudják használni az „ajándékokat” részint önmaguk formálására (megbocsátani tudás, alkalmazkodás, szeretetadás, örömszerzés) részint pedig felülről jövő segítséggel (pl.: az imádság gyümölcseinek tárgyalása).

Anyanyelvi nevelés területén:

- Fejlődjön beszédkészségük, gazdagodjon szókincsük, érzelmeket kifejező kultúrájuk.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük erősödjön.
- Önállóan vállalkozzanak vers- és mesemondásra, bábozásra.
- A szöveghűség mellett az alkotó fantázia is jelenjen meg a történetek folytatásában.
- Ismerjék és szeressék meg a könyveket, az elemi könyvtárhasználatot.
- A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor jelenjenek meg az ismert jelzős szerkezetek versekből, mesékből.
- Az irodalmi művekben rejlő erkölcsi tanulságok segítsék szocializációjukat, értékítéletüket, magatartási kultúrájukat.
- A félelmek, gátlások oldására alkalmas történetek ismereteiket gazdagítsák.
- Az önálló meséléssel előkészítjük a hangsúlyos, megfelelő beszédtempójú olvasást.
- A sajátos nevelési igényű vagy magatartászavaros gyermekek sajátos igénye szerint tudjanak elmondani, reprodukálni irodalmi műveket, mondókákat.
- Az óvodában átélt élmények hatására legyen igényük az esztétikus könyvek külső és belső tartalmának felismerésére.

Zenei fejlesztés követelményei az óvodáskor végén

- Legyenek képesek a hang jelenlétének, megszűnésének visszajelzésére (dallam és ritmus). Ismerjék fel az ismert hangszerek, zörejek, állatok, járművek hangját.
- Különböztessék meg a lassú – gyors tempókat, a magas, mély, halk, hangos hangokat.
- Együttmozgással vegyék át a mondókák, gyermekdalok lüktetését, ritmusát.

- Tudjanak néhány percre az óvodapedagógus énekére, hangszeres játékára figyelni.
- Sajátítsanak el néhány népi szituációs játékot, egyszerű dalt, mondókát.
- Tudjanak utánozni és gyakorlás után felidézni néhány elemű nyelvi szekvenciát.
- Legyenek képesek akusztikailag és ritmikailag is jól differenciálható motívumok elkülönítésére, improvizálására: az egyéni éneklésre.
- Legyenek képesek szóértésre halk ejtés, illetve hangtalan ejtés során is.

A rajz - festés – mintázás - kézimunka követelményei az óvodáskor végére

- Ismerjék meg az alkotási technikákat, anyagokat, azokkal célszerűen dolgozzanak.
- Szerezzenek alapvető jártasságot a papír, a ceruza, a kréta, a formázóanyagok, az olló, tű, a kés használatában. Vigyázzanak saját és társaik testi épségére!
- Legyenek képesek anyagokat és technikát választani alkotásaihoz, igényeik szerint. Élményeiket, benyomásaikat, tapasztalataikat jelenítsék meg alkotásaikban, és ezeket kombinálni tudják.
- Tartsák tiszteletben mások véleményét, alkotását, lássák meg benne a szépet.
- Legyen igényük saját alkotásainak esztétikumára.
- Manuális, finommotorikus képességeik érik el az írás elsajátításához szükséges alapvető szintet, ami az iskolába lépéskor szükséges.

A mozgás területén az iskolába való átmenetet könnyebbé teszi, ha a fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére a következő:

A gyermekek számára elérendő mozgásfejlettség az óvodáskor végére:

- Ismerjék saját testrészeiket és azok funkciót.
- Legyenek képesek mozgásuk koordinálására, ismerjék meg az alapvető téri irányokat.
- Legyenek képesek megfelelő tempójú, ritmusú, irányváltoztatással, célzott nagymozgások és finommozgások végzésére.
- Sajátítsák el a rajzoló mozgásokhoz szükséges grafo-motoros készségeket.

Nagymozgások, melynek fejlesztése a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten fontos:

- járás, futás, ugrások /távolugrás, magasugrás, ugróiskolák/, csúszás, kúszás /térden, tenyéren/, mászás /talpon, tenyéren/, függeszkedés
- egyensúlygyakorlatok
- állás, járások, kúszás, mászás, támaszugrás, kézállás támaszgyakorlatok, „Body Roll” hengergyakorlatok, ugrások,
- finommotorika
- kézfej- és lábfejügyesítő gyakorlatok

- koordinációs gyakorlatok
- labdagyakorlatok, dobások, járás, futás, szökdelések, ugrások, függések, mászások
- saját test megismerését elősegítő gyakorlatok /tárggyal, tárgy nélkül/
- a testkép gyakorlatai
- tevékenységek a testrészek megmérésére
- tárgy beiktatása nélkül végzett /intranszitiv/ mozgások
- a társ testrészeinek megismerését szolgáló gyakorlatok
- a test koordinációjának, személyi zónájának alakítása
- az oldaliság tudatosítása mozgásos gyakorlatokkal

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés követelményei az óvodáskor végén

- Tanuljanak meg életkori sajátosságainak megfelelően tájékozódni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben
- Tudják családjuk adatait, szerkezetét, lakcímét
- Legyen fogalmuk az itthoni és a felnőttek munkahelyi elfoglaltságáról, ismerjenek mesterségeket, legyenek tisztában a dolgok eredetével mindennapos témakörökben
- Valós és tudományosság elveit tartalmazó ismeretekkel rendelkezzenek a növényekről, állatokról, élettelen természeti jelenségekről
- Legyen igényük a környezet szebbé tételére
- A gondolkodási műveletekben legyenek jártasak (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás)
- A természeti környezet közvetlen megfigyelése, tevékenységek a környezet tárgyaival
- A spontán érdeklődés és irányított megfigyelés által vezérelt tapasztalatszerzés
- A társadalmi környezet: a tág család és az óvodai élet mind teljesebb megismerésére való törekvés
- Pozitív érzelmek átélése a közösségi eseményekkel kapcsolatosan, ezek képi és szóbeli megfogalmazása
- A környezetről szerzett ismeretek folyamatos beépítése az előző ismeretek rendszerébe, majd a tevékenységekben a tapasztalatok felhasználásával
- A gyermekek a gyakorlatban sajátítsák el az együttélés, az egészséges életmód, a környezet védelmének szabályait, és azok megtartását. A gyerekek a társadalom által elfogadott és elvárt szokásokat, a rend szeretetét fogadják el és tartásuk meg az alábbiak birtokában

9. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

Törvényi háttér

26. §

A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik.

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A nevelőtestület

70. §

(2) A nevelőtestület

a) a pedagógiai program elfogadásáról, ... dönt

(5) A szülő joga különösen, hogy

a) megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,

b) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást kapjon.

9.1. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a szülői munkaközösség;
- az óvoda fenntartója

2. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni a szülői szervezet véleményét.

3. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

9.2. A pedagógiai program nyilvánossága

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda eleget téve a Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott kívánalomnak az alábbi módokon biztosítja – a program fenntartói elfogadása után – a program nyilvánossá tételét:

1. Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az óvoda honlapján <http://salgotarjan.ekif.hu>
2. A program teljes terjedelmében megtekinthető az óvoda vezetőjénél és a fenntartónál.
3. Elektronikus formában megkapják a programot óvodánk és az Szülői Közösség tagjai.

9.3. A pedagógiai program jóváhagyása, érvényessége

1. A Pedagógiai programot a nevelőtestület készíti és fogadja el.
2. A Pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
3. A Pedagógiai programot az Szülői Közösség a törvények megfelelően véleményezi.
4. A Pedagógiai programot az igazgató hagyja jóvá
5. Az óvoda 2013. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
6. Visszavonásig érvényes.

9.4.A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A nevelők minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények az évre a munkatervben rögzített és elhatározott megvalósulását.
- A 2016-2017. nevelési év során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

10. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda pedagógiai programját az intézményvezető készítette el és terjesztette a nevelőtestület elé. A dokumentumot az előterjesztés után a nevelőtestület 2013. év augusztus hónap 30. napján a fenti formában fogadta el.

Kelt: Salgótarján, 2013. augusztus 30.

.....
nevelőtestület képviselője

Elfogadásakor véleményezési jogot gyakorolt a Szülői Szervezet.

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda pedagógiai programját a szülői szervezet a 2013 év augusztus hó 28. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: Salgótarján. 2013.augusztus 28

.....
SzMK részéről

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt: Salgótarján, 2013. augusztus 30.

.....
óvodavezető

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt: Vác, 2013. augusztus 30.

.....
fenntartó képviselője